

Vinko Škafar

Papež Francišek kot romar miru v Demokratični republiki Kongo in v Republiki Južni Sudan

*Pope Francis as a Pilgrim of Peace
in the Democratic Republic of the Congo and
the Republic of South Sudan*

Papež Francišek je kot romar miru od 31. januarja do 5. februarja 2023 obiskal dve afriški državi: Demokratično republiko Kongo in Republiko Južni Sudan, katerih statistične podatke Katoliške cerkve bomo v začetku na kratko predstavili, da bi omogočili lažje razumevanje papeževih govorov. Statistične podatke je pred papeževim apostolskim potovanjem, 24. januarja 2023, objavil Tiskovni urad Svetega sedeža.

1 Katoliška cerkev v Demokratični republiki Kongo

DR Kongo se razprostira na 2.344.858 km² v središču afriškega kontinenta. Od 105.247.000 prebivalcev je 52.166.000 katoličao. Uradni jezik je francoščina.

Katoliška cerkev v DR Kongo ima 48 škofij in 1637 župnij. Katoličani imajo 8694 pastoralnih središč. Dne 30. novembra 2022 je bilo v DR Kongo 68 škofov, 4216 škofijskih in 1946 redovnih duhovnikov ter štirje stalni diakoni. Povprečno pride na enega duhovnika 8466 prebivalcev. Nadškof glavnega mesta Kinšasa Fridolin Ambongo Besungu OFMCap je kardinal in od leta 2020 tudi član Sveta kardinalov. Nadškofija Kinšasa

ima 12.940.000 prebivalcev, od tega 7.118.000 katoličanov, 55 %, duhovnikov je 1196. Večne zaobljube ima 1317 redovnikov in 10.525 redovnic. Laikov, članov svetovnih ustanov, je 124, misijonarjev 237. V DR Kongo deluje 76.794 katehistov. V semeniščih je 5615 dijakov in 4123 študentov telogije.

Katoliška cerkev v DR Kongo ima ali vodi 13.140 predšolskih in osnovnošolskih ustanov s 5.643.772 obiskovalci, 5405 srednjih šol z 1.760.510 učenci in 126 visokošolskih ustanov s 100.742 študenti. Od drugih ustanov ima Cerkev 395 bolnišnic, 1670 zdravstvenih domov, 28 bolnišnic za gobavce, 96 domov za ostarele, mladoletne in invalide, 212 vrtcev in domov za zapuščene otroke, 82 družinskih svetovalnic, 163 vzgojnih in še 173 drugih ustanov.

Trije Kongovci so bili razglašeni za blažene: laik Isidore Bakanja, duhovnik Francesco Spoto in redovnica Maria Clementina (Alphonisne Anuarite Nengapeta). Zaščitnica DR Konga je Brezmadežna.

Dvakrat, 1980 in 1985, je to deželo, ko se je še imenovala Republika Zair(e), obiskal papež sv. Janez Pavel II. Za papeža Frančiška je bilo to 40. apostolsko potovanje in 59. država, ki jo je obiskal.

2 Katoliška cerkev v Republiki Južni Sudan

Republika Južni Sudan, ki ima 13.794.000 prebivalcev, se razprostira na 654.460 km² površine. Uradni jezik je angleščina. Več kot 50 % je katoličanov (7.225.000). Glavno mesto Južnega Sudana je Juba.

Katoliška cerkev ima v Republiki Južni Sudan sedem škofij, 124 župnij in 781 pastoralnih enot. V Južnem Sudanu je bilo 30. 11. 2022 deset škofov, 185 škofijskih in 115 redovnih duhovnikov ter sedem stalnih diakonov. Povprečno pride na enega duhovnika 24.083 prebivalcev.

Bratov redovnikov z večnimi zaobljubami je 35, redovnic 218. Trije laiki in šest misijonarjev je članov svetnih ustanov. Dejavnih katehistov je 3756. Za duhovništvo se pripravlja v malem semenišču 313 dijakov in v bogoslovnem semenišču 189 študentov.

Katoliška cerkev v tej deželi je lastnica ali upraviteljica 202 predšolskih in osnovnošolskih ustanov, ki jih obiskuje 83.098 otrok, 33 srednjih šol, ki jih obiskuje 10.950 dijakov, in sedmih visokošolskih ustanov, ki jih obiskuje 2481 študentov.

Katoliška cerkev je lastnica ali upraviteljica 10 bolnišnic, 41 zdravstvenih domov, devetih bolnišnic za gobavce, šestih družinskih posvetovalnic, enega vzgojnega središča in petih drugih ustanov.

Zavetnica Južnega Sudana je Jožefina Marjeta Bakhita.

Za papeža Frančiška je bil Južni Sudan na njegovem 40. apostolskem potovanju že 60. država, ki jo je obiskal. Potovanje je imelo močan ekumenski značaj, ker sta se papežu pridružila canterburyjski anglikanski nadškof Justin Welby in moderator Škotske cerkve Iain Greenshields. Južnega Sudana še ni obiskal noben papež, je pa papež Janez Pavel II. leta 1993 bil v Kartumu v Sudanu, od katerega se je Južni Sudan ločil leta 2011.

3 Govori papeža Frančiška v Demokratični republiki Kongo

Četudi obisk v Demokratični republiki Kongo ni izrazito ekumenski in medreligijski, kljub temu papež Frančišek kot romar miru vključuje v nekaterih govorih obe prvini, saj voditelj Katoliške cerkve ne more v DR Kongo izključiti ekumenskih in medreligijskih prvin. Zato bomo nekatere papeževe govore objavili.

Papež Frančišek je že na prvi dan apostolskega potovanja, 31. 1. 2023, na vrtu palače srečal s predstavniki oblasti, civilne družbe ter diplomatskim zborom. V govoru je uporabil prisposodbo diamanta, ki po njegovih besedah simbolizira svetlečo lepoto te afriške dežele.

Sveti oče je obsodil izkoriščanje afriške celine ter pozval, naj bo Afrika protagonistka svoje usode. Prav tako je spomnil na pomen bratstva in poudaril, da ima oblast smisel, le če postane služenje. Ob koncu je izpostavil še pomen izobraževanja, ki predstavlja pot v prihodnost, ter zagotovil, da z molitvijo in bližino spremlja vsa prizadevanja za mirno, harmonično in uspešno prihodnost države.

3.1 Naj bo Afrika protagonistka svoje usode!

Gospod predsednik republike,
spoštovani člani vlade in diplomatskega zbora,
cenjeni predstavniki verskih in civilnih oblasti,
spoštovani predstavniki civilne družbe in sveta kulture,
gospo in gospodje!

Prisrčno vas pozdravljam, hvaležen gospodu predsedniku za besede, ki mi jih je namenil. Srečen sem, da sem tukaj, v tej tako lepi, prostrani in bujni deželi, ki zaobjema ekvatorialni gozd na severu, visoke planote in z drevesi porasle savane v osrednjem delu in proti jugu, hribe, gore, vulkane in jezera na vzhodu ter druge velike vode na zahodu, kjer se reka Kongo izliva v ocean. V vaši deželi, ki je kot celina na veliki afriški celini, se zdi, kot da diha vsa zemlja. A čeprav je geografija teh zelenih pljuč tako bogata in raznolika, zgodovina ni bila tako radodarna: Demokratična republika Kongo, ki jo muči vojna, znotraj svojih meja še vedno doživlja spopade in prisilne migracije ter grozljive oblike izkoriščanja, nevredne človeka in stvarstva. Zdi se, da ta ogromna država, polna življenja, ta prepona Afrike, ki jo je nasilje prizadelo kot udarec v trebuh, že dalj časa lovi sapo.

In medtem ko se vi, Kongovci, borite za varovanje svojega dostojanstva in ozemeljske celovitosti pred obžalovanja vrednimi poskusi razkosa države, prihajam k vam v Jezusovem imenu kot romar sprave in miru. Zelo sem želel biti tukaj, in končno sem prišel, da bi vam prinesel bližino, naklonjenost in tolažbo celotne Katoliške cerkve.

Želel bi vam spregovoriti s podobo, ki dobro simbolizira svetlečo lepoto te dežele: to je diamant. Dragi kongovske žene in možje, vaša dežela je resnično diamant stvarstva; vendar pa ste vi, vi vsi, neskončno bolj dragoceni od vseh dobrin, ki izhajajo iz te rodovitne zemlje! Tukaj sem, da bi vas objel in vas spomnil, da je vaša vrednost neprecenljiva; da Cerkev in papež zaupata v vas, da verjameta v vašo prihodnost; v prihodnost, ki bo v vaših rokah in v katero si zaslužite vnesti svoje darove uma, modrosti in delavnosti.

Pogum, brat in sestra iz Konga! Ponovno vstani, ponovno vzemi v svoje roke kot čist diamant to, kar si; svoje dostojanstvo, svojo poklicanost, da v harmoniji in miru varuješ dom, kjer živiš. Znova oživi duha svoje državne himne, sanjaj in uresničuj njene besede: »S trdim delom bomo zgradili državo, lepšo kot prej; v miru.«

Dragi prijatelji, tukaj je diamantov, ki so običajno redki, v obilju. Če to velja za materialno bogastvo, skrito pod zemljo, še toliko bolj velja za duhovno bogastvo v srcih. Prav izhajajoč iz srca, sta mogoča mir in razvoj, saj so ljudje z Božjo pomočjo zmožni pravičnosti in odpuščanja, sožitja in sprave, prizadevanja in vztrajnosti pri udeležanju prejetih talentov. Zato želim že na začetku svojega potovanja izreči naslednji poziv: naj se vsak prebivalec Konga čuti poklicanega, da izpolni svoj delež! Naj nasilje in sovraštvo nimata več mesta v srcu in na ustnicah nobenega človeka, saj sta protičloveški in protikrščanski čustvi, ki hromita razvoj in vodita nazaj, v temno preteklost.

Ko govorimo o upočasnjem razvoju in vračanju v preteklost, je tragično, da ti kraji in na splošno afriška celina še vedno trpijo zaradi različnih oblik izkoriščanja. Po političnem kolonializmu se je namreč sprožil še »gospodarski kolonializem«, ki je prav tako zaslužnjoč. Tako ta država, ki je močno izropana, ne uspe dovolj izkoristiti svojih ogromnih virov: prišlo je do paradoksa, da je zaradi sadov svoje zemlje »tuja« svojim prebivalcem. Zaradi strupa pohlepa so njeni diamanti postali krvavi. To je drama, pred katero si gospodarsko razvitejši svet pogosto zatiska oči, ušesa in usta. Vendar pa si ta država in ta celina zaslužita spoštovanje in poslušanje, zaslužita si prostor in pozornost: roke stran od Demokratične republike Kongo, roke stran od Afrike! Prenehajte dušiti Afriko: ni rudnik za izkoriščanje ali dežela, ki jo je treba izropati. Naj bo Afrika protagonistka svoje usode! Naj se svet spomni na katastrofe, ki so se dogajale skozi stoletja v škodo lokalnega prebivalstva, ter naj ne pozabi na to državo in na to celino. Afrika, nasmeh in upanje sveta, naj bo pomembnejša: naj se o njej več govori, naj ima večjo težo in zastopanost med državami!

Naj se vzpostavi diplomacija človeka za človeka, ljudstev za ljudstva, kjer v središču ne bodo nadzor nad območji in viri, cilji širitve in večjega dobička, temveč priložnosti za rast ljudi. Ob pogledu na to ljudstvo se zdi, da se je mednarodna skupnost že skoraj sprijaznila z nasiljem, ki ga uničuje. Ne moremo se navaditi na kri, ki v tej državi teče že desetletja in je terjala na milijone smrtnih žrtev, za katere mnogi ne vedo. Naj se ve, kaj se tu dogaja. Naj bodo mirovni procesi, ki potekajo in ki jih spodbujam z vsemi močmi, podprti z dejstvi ter naj se spoštujejo obveze. Bogu hvala ne manjka tistih, ki z učinkovitimi projekti prispevajo k dobrobiti lokalnega prebivalstva in resničnemu razvoju: ne zgolj k dobroti, temveč k načrtom, usmerjenim v celostno rast. Izrekam veliko hvaležnost državam in organizacijam, ki tem smislu zagotavljajo bistveno pomoč, pomagajo v boju proti revščini in boleznim, podpirajo pravno državo in spodbujajo spoštovanje človekovih pravic. Upam, da bodo še naprej v polnosti in pogumno opravljali to plemenito vlogo.

Vrnimo se k podobi diamanta. Ko je obdelan, njegova lepota izhaja tudi iz njegove oblike, iz številnih harmonično razporejenih ploskev. Tudi ta dežela, ki jo krasi značilen pluralizem, ima večplasten značaj. To je bogastvo, ki ga je treba negovati in se izogibati temu, da bi zdrsnili v tribalizem in nasprotovanje. Trmasto vztrajanje na strani lastne etnične skupine ali posebnih interesov, ki podpihuje spiralo sovraštva in nasilja, škodi vsem, saj onemogoča potrebno »kemijo celote«. Glede kemije: zanimivo je, da diamante tvorijo preprosti ogljikovi atomi, ki v primeru, da so med seboj drugače povezani, tvorijo grafit: razlika med svetlostjo diamanta in temnostjo grafita je v bistvu odvisna od načina, kako so posamezni atomi razporejeni znotraj kristalne mreže. Seveda problem ni narava ljudi ali etničnih in družbenih skupin, temveč način, kako se ljudje odločijo, da bodo skupaj: pripravljenost drugemu priti naproti ali ne, sprava in ponovni začetek zaznamujejo razliko med temo konflikta in svetlo prihodnostjo miru in blaginje.

Dragi prijatelji, nebeški Oče želi, da bi znali sprejeti drug drugega kot bratje in sestre iste družine ter da bi delali za prihodnost, ki bo skupaj z drugimi, in ne proti drugim. »Bintu bantu«: tako nas

eden od vaših pregovorov učinkovito spominja, da so resnično bogastvo ljudje in dobri odnosi z njimi. K temu so na poseben način poklicana prispevati tudi verstva, ki si s svojo dediščino modrosti vsakodnevno prizadevajo, da bi se odrekla vsakršnemu nasilju, prozelitizmu in prisili, sredstvom, ki niso vredna človekove svobode. Ko se človek izpridi v vsiljevanje samega sebe, ko množično, s prevaro ali s silo lovi privržence, si prilašča vest drugih in obrne hrbet resničnemu Bogu, kajti – ne pozabimo – »kjer je Gospodov duh, tam je svoboda« (2 Kor 3,17). Pri prizadevanjih za izgradnjo prihodnosti miru in bratstva imajo pomembno vlogo tudi člani civilne družbe, nekateri izmed njih so prisotni tukaj. Pogosto so dokazali, da se znajo z veliko požrtvovalnostjo zoperstaviti krivici in ponižanju, da bi branili človekove pravice, potrebo po dobri izobrazbi za vse ter dostojnejšem življenju za vsakogar. Iskreno se zahvaljujem ženskam in moškim, zlasti mladim v tej državi, ki so zaradi tega v različni meri trpeli, in jim izražam spoštovanje.

Diamant zaradi svoje prozornosti na čudovit način lomi svetlobo, ki jo prejme. Mnogi izmed vas sijejo zaradi vloge, ki jo opravljajo. Kdor ima civilne in vodstvene odgovornosti, je torej poklican, da deluje s kristalno jasnostjo in živi zaupano mu nalogo kot sredstvo za služenje družbi. Oblast ima namreč smisel le, če postane služenje. Kako pomembno je delovati v tem duhu, se izogibati avtoritarnosti, iskanju lahkkih dobičkov in pohlepu po denarju, ki ga apostol Pavel imenuje »korenina vsega zla« (1 Tim 6,10). Hkrati pa se je treba zavzemati za svobodne, pregledne in verodostojne volitve; v mirovne procese še bolj vključevati ženske, mlade in marginalizirane skupine; si prizadevati za skupno dobro ter varnost ljudi, in ne za osebne ali skupinske interese; okrepiti prisotnost države na vseh delih ozemlja; poskrbeti za številne razseljene osebe in begunce. Ne dovolite, da bi z vami manipulirali ali vas kupovali tisti, ki želijo ohranjati državo v nasilju, da bi jo izkoriščali in skleпали sramotne posle: to prinaša le diskreditiranje in sramoto pa tudi smrt in bedo. Nasprotno pa se je dobro približati ljudem in se zavdati, kako živijo. Ljudje zaupajo, kadar čutijo, da so jim tisti, ki jim vladajo, resnično blizu, ne zaradi preračunljivosti ali razkazovanja, temveč zaradi služenja.

V družbi so pogosto sence krivice in korupcije tiste, ki zastirajo svetlobo dobrega. Sveti Avguštín, ki se je rodil na tej celine, se je že pred stoletji vprašal: »Če se ne spoštuje pravičnost, kaj so države, če ne velike tolpe tatov?« (*De civ. Dei*, IV, 4) Bog je na strani tistih, ki so lačni in žejni pravice (prim. Mt 5,6). Ne smemo se naveličati, da bi na vseh področjih spodbujali pravo in pravičnost, preprečevali nekaznovanost ter manipulacije z zakoni in informacijami.

Diamant nastane v zemlji pristen, vendar je surov, potreben obdelave. Tako je treba tudi najdragocenejšim diamantom kongovske zemlje, to so otroci te dežele, zagotoviti dobre možnosti za izobraževanje, da bodo lahko v celoti izkoristili sijajne talente, ki jih imajo. Izobraževanje je temeljnega pomena: je pot v prihodnost, pot, na katero se je treba podati, da bi dosegli polno svobodo te dežele in afriške celine. Nujno je treba vlagati vanj, da bi pripravili družbe, ki bodo trdne, le če bodo dobro izobražene; samostojne, le če se bodo v celoti zavedale svojega potenciala in ga bodo sposobne odgovorno in vztrajno razvijati. Vendar pa veliko otrok ne hodi v šolo: koliko je takšnih, ki so izkoriščani, namesto da bi prejeli dostojno izobrazbo! Preveč jih umre zaradi suženjskega dela v rudnikih. Prizadevati si je treba, da bi obsodili nadlogo otroškega dela in jo odpravili. Koliko deklet je odrinjenih na rob družbe in je oskrunjeno njihovo dostojanstvo! Otroci, dekleta, mladi so upanje: ne pustimo, da bi ga izbrisali, ampak ga gojimo z gorečnostjo!

Diamant, dar zemlje, spominja na varovanje stvarstva, na zaščito okolja. Demokratična republika Kongo, ki leži v osrčju Afrike, nudi dom enim največjih zelenih pljuč na svetu, ki jih je treba ohraniti. Tako kot v primeru miru in razvoja je tudi na tem področju pomembno široko in plodno sodelovanje, ki bo omogočilo učinkovito posredovanje brez vsiljevanja zunanjih modelov, ki so bolj koristni za tiste, ki pomagajo, kot za tiste, ki so deležni pomoči. Mnogi so Afriko prosili, da se obveže, ter so ponudili pomoč v boju proti podnebnim spremembam in koronavirusu. To so vsakakor priložnosti, ki jih je treba sprejeti, predvsem pa so potrebni zdravstveni in socialni modeli, ki se ne odzivajo le na nujnost trenutnega stanja, temveč tudi prispevajo k učinkoviti družbeni rasti: trdne strukture ter pošteno in kompetentno osebje, da bi

premagali resne težave, ki razvoj zavirajo že v samem začetku, kot sta lakota in malarija.

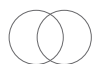
Diamant je mineral naravnega izvora z največjo trdoto; njegova odpornost na kemikalije je zelo visoka. Nenehno ponavljanje nasilnih napadov in številne stiske bi lahko oslabile odpor Kongovcev, spodkopale njihov pogum, jih vodile v obup in vdanost v usodo. Toda v imenu Kristusa, ki je Bog upanja, Bog vsake možnosti, ki vedno daje moč za nov začetek, v imenu dostojanstva in vrednosti najdragocenejših diamantov te čudovite dežele, ki so njeni državljani, bi rad vse povabil k pogumnemu in vključujočemu ponovnemu družbenemu začetku. To zahteva svetla, a ranjena zgodovina te države, zanjo prosijo predvsem mladi in otroci. Jaz sem z vami in z molitvijo in bližino spremljam vsa prizadevanja za mirno, harmonično in uspešno prihodnost te velike države. Bog blagoslovi ves kongovski narod!

3.2   Odpustiti sebi, drugim in zgodovini. V svet prinašati Gospodov mir

1. 2. 2023, drugi dan 40. apostolskega potovanja, ki se je začelo v Demokratični republiki Kongo, nadaljevalo pa se bo v Južnem Sudanu, je papež Frančišek začel s sveto mašo za mir in pravičnost. Daroval jo je na letališču Ndolo, ki se nahaja dobrih osem kilometrov od prestolnice Kinšase. Med homilijo je spregovoril o Jezusovem miru in zbrane povabil, naj postanejo priče odpuščanja, protagonisti skupnosti ter misijonarji miru v svetu.

Med mašo – udeležilo se je več kot milijon vernikov – se je bral odlomek iz Janezovega evangelija, ki pripoveduje, kako se je Jezus po vstajenju prikazal učencem, ki so iz strahu zaklenili vrata. Jezus pa je stopil mednje in jim rekel: »Mir vam bodi!« In ravno te besede so bile izhodišče in središče papeževe homilije. Da bi ta Jezusov mir varovali in gojili tudi danes, je papež spregovoril o treh poteh: odpuščanju, skupnosti in poslanstvu.

Mi, ki smo Jezusovi, ne smemo dovoliti, da bi v nas prevladala žalost, ne smemo dovoliti, da bi se v nas razširila vdanost v usodo. Če okoli nas prevladuje takšno ozračje, naj ne bo tako za nas:

v svetu, ki zgublja pogum zaradi nasilja in vojne, kristjani delajo tako, kot je delal Jezus. Učencem je vztrajno ponavljal: »Mir z vami!« Poklicani smo, da to nepričakovano in preroško oznanilo miru sprejmemo in ga posredujemo svetu.

Bobóto [mir]. Bondeko [bratstvo].

Bondéko [bratstvo]. Esengo [veselje].

Veselje: veselje, da vas vidim in srečam, je veliko: zelo sem si želel ta trenutek – nanj smo čakali leto dni – hvala, da ste tukaj!

Evangelij nam je pravkar povedal, da je bilo veselje učencev veliko tudi na velikonočni večer in da je to veselje nastalo, »ko so videli Gospoda« (Jn 20,20). V tem ozračju veselja in čudenja Vstali govori svojim. In kaj jim pravi? Zlasti tri besede: »Mir z vami!« (v. 19) Gre za pozdrav, ki pa je več kot le pozdrav: je vročitev. Kajti mir, tisti mir, ki so ga angeli oznanili v betlehemske noči (prim. Lk 2,14), tisti mir, za katerega je Jezus obljubil, da ga bo zapustil svojim (prim. Jn 14,27), je zdaj prvič slovesno izročen učencem. Jezusov mir, ki je tudi nam izročen pri vsaki maši, je velikonočni mir: prihaja z vstajenjem, saj je moral Gospod najprej premagati naše sovražnike, greh in smrt, ter svet spraviti z Očetom; moral je izkusiti našo osamljenost in zapuščenost, naš pekel, objeti in premostiti razdalje, ki so nas ločevale od življenja in upanja. Zdaj, ko je razdalja med nebom in zemljo, med Bogom in človekom odpravljena, je Jezusov mir podarjen učencem.

Postavimo se torej na njihovo stran. Tistega dne so bili popolnoma ohromljeni zaradi pohujšanja križa, notranje ranjeni, ker so zapustili Jezusa in pobegnili, razočarani zaradi zaključka njegove zgodbe, v strahu, da bi končali kot on. V njih so bili občutki krivde, razočaranja, žalosti, strahu ... A Jezus oznanja mir, medtem ko so v srcih učencev ruševine, oznanja življenje, medtem ko oni v sebi čutijo smrt. Z drugimi besedami, Jezusov mir pride v trenutku, ko se jim je zdelo, da je vsega konec, v najbolj nepredvidenem in nepričakovanem trenutku, ko ni bilo nobenega žarka miru. To počne Gospod: osupne nas, iztegne roko, ko se začnemo potapljati, in nas dvigne, ko se dotaknemo dna. Bratje in sestre, z Jezusom

zlo nikoli nima prednosti, nikoli nima zadnje besede. »Kajti on je naš mir« (Ef 2,14) in njegov mir vedno zmaguje. Mi, ki smo Jezusovi, ne smemo dovoliti, da bi v nas prevladala žalost, ne smemo dovoliti, da bi se v nas razširila vdanost v usodo. Če okoli nas prevladuje takšno ozračje, naj ne bo tako za nas: v svetu, ki zgublja pogum zaradi nasilja in vojne, kristjani delajo tako, kot je delal Jezus. Učencem je skoraj vztrajno ponavljal: »Mir z vami!« (prim. Jn 20,19.21) Mi pa smo poklicani, da ga sprejmemo ter to Gospodovo nepričakovano in preroško oznanilo miru posredujemo svetu.

A lahko se vprašamo, kako varovati in gojiti Jezusov mir. On sam nam pokaže tri izvire miru, tri vire, da bi ga lahko še naprej ohranjali. To so odpuščanje, skupnost in poslanstvo.

Poglejmo prvi izvir: odpuščanje. Jezus pravi svojim: »Katerim grehe odpustite, so jim odpuščeni.« (v. 23) Toda preden apostolom podeli moč odpuščanja, jim odpusti; ne z besedami, ampak z dejanjem, prvim, ki ga Vstali naredi pred njimi. Evangelij pravi, da jim je »pokazal roke in stran« (v. 20). To pomeni, da jim pokaže rane, ponudi jim jih, saj se odpuščanje rodi iz ran. Nastane takrat, ko utrpele rane ne pustijo brazgotin sovraštva, ampak postanejo kraj, kjer se ustvari prostor za druge in se sprejmejo njihove slabosti. Takrat slabosti postanejo priložnosti in odpuščanje postane pot miru. Ne gre za to, da bi vse pustili za seboj, kot da se ni nič zgodilo, ampak za to, da z ljubeznijo odpremo svoje srce drugim. Tako stori Jezus: ko se sooči z bedo tistih, ki so ga zanikali in zapustili, pokaže rane in odpre izvir usmiljenja. Ne uporablja veliko besed, ampak na široko odpre svoje ranjeno srce, da bi nam povedal, da je vedno ranjen od ljubezni do nas.

Bratje, sestre, ko na nas pritiskata krivda in žalost, ko stvari nikamor ne gredo, vemo, kam gledati: v rane Jezusa, ki nam je pripravljen odpustiti s svojo ranjeno in neskončno ljubeznijo. On pozna naše rane, pozna rane tvoje države, tvojega ljudstva, tvoje dežele! To so rane, ki žgejo, ki so nenehno vnete zaradi sovraštva in nasilja, medtem ko se zdi, da zdravilo pravičnosti in balzam upanja nikoli ne prideta. Brat, sestra, Jezus trpi s tabo, vidi rane, ki jih nosiš v sebi, in te želi potolažiti in ozdraviti, ko ti ponuja svoje ranjeno Srce.

Tvojemu srcu Bog ponavlja besede, ki jih danes govori po preroku Izaiji: »Želim ga ozdraviti, voditi in potolažiti.« (prim. 57,18)

Danes skupaj verjemimo, da z Jezusom vedno obstaja možnost, da se nam odpusti in da ponovno začnemo, ter tudi moč, da odpustimo sebi, drugim in zgodovini! To želi Kristus: da bi nas mazilil s svojim odpuščanjem ter nam s tem dal mir in pogum za odpuščanje, pogum za veliko amnestijo srca. Kako dobro nam je, če očistimo svoje srce jeze, obžalovanja, vseh zamer in sovražstva! Preljubi, naj bo današnji dan čas milosti, da sprejmemo in živimo Jezusovo odpuščanje! Naj bo to pravi trenutek zate, ki nosiš težko breme na srcu in potrebuješ, da se ti odvzame, da bi tako ponovno zadihal. Naj bo to pravi trenutek zate, ki se v tej državi imenuješ kristjan, a povzročiš nasilje; tebi Gospod pravi: »Odloži orožje, sprejmi usmiljenje.« Vsem ranjenim in zatiranim tega ljudstva pa pravi: »Ne bojte se položiti svojih ran v moje, svojih ran v moje rane.«

Naredimo to, bratje in sestre; ne bojte se vzeti križa z vratu in iz žepov, ga vzeti v roke in ga nositi blizu svojega srca, da bi delili svoje rane z Jezusovimi. Ko se boste vrnili domov, vzemite križ s stene in ga objemite. Dajmo Kristusu priložnost, da ozdravi naša srca, vanj odvrzimo preteklost, vse strahove in žalosti. Kako lepo je odpreti vrata svojega srca in doma njegovemu miru! In zakaj ne bi v svoje sobe, na svoja oblačila, pred svoje domove napisali njegovih besed: Mir vam bodi! Pokažite jih, tako bodo prerokba za državo, Gospodov blagoslov za vse, ki jih boste srečali. Mir vam bodi: pustimo, naj nam Bog odpusti, in odpustimo drug drugemu!

Poglejmo zdaj drugi izvir miru: skupnost. Vstali Jezus se ne obrača na posamezne učence, ampak jih sreča skupaj: govori jim v množini in prvi skupnosti izroči svoj mir. Brez skupnosti ni krščanstva, tako kot ni miru brez bratstva. Toda kot skupnost – kam naj gremo, kam naj se podamo, da bi našli mir? Ponovno pogledajmo učence. Pred veliko nočjo so hodili za Jezusom, a so še vedno razmišljali na preveč človeški način: upali so na Mesijo osvajalca, ki bi naj pregnal sovražnike, delal čudeže ter jim povečal njihov ugled in uspeh. A te posvetne želje so jih pustile praznik rok, še več, skupnosti so odvzele mir, povzročile spor in nasprotovanja (prim.

Lk 9,46; 22,24). Tudi za nas obstaja ta nevarnost: biti skupaj, a hoditi sami, v družbi in tudi Cerkvi iskati moč, kariero, ambicije ... A na ta način se sledi lastnemu jazu, namesto resničnemu Bogu, in se konča kot tisti učenci: zaprti v sobo, brez upanja in polni strahu. Toda po veliki noči bodo našli pot miru po zaslugi Jezusa, ki dihne vanje in jim pravi: »Prejmite Svetega Duha!« (Jn 20,22) Zahvaljujoč Svetemu Duhu ne bodo več gledali tistega, kar jih ločuje, ampak tisto, kar jih združuje; v svet ne bodo več šli zaradi sebe, ampak zaradi drugih; ne zato, da bi se jih videlo, ampak da bi dajali upanje; ne zato, da bi pridobili odobravanje, ampak da bi svoje življenje z veseljem posvetili Gospodu in drugim.

Bratje, sestre, naša nevarnost je, da bi sledili duhu sveta namesto Kristusovemu duhu. In katera je pot, da ne pademo v pasti moči in denarja, da ne podležemo ločitvam, zapeljevanju klerikalizma in karierizma, ki razjedajo skupnost, lažnim iluzijam užitka in čarovništva, ki zapirajo vase? Gospod nam jo ponovno predlaga po preroku Izaiju: »Sem pri potrtem in ponižnem v duhu, da poživljam duha ponižnim, da poživljam srce potrtem.« (Iz 57,15) Pot je deliti z revnimi: to je najboljša drža pred skušnjava, da bi se razdelili in postali posvetni. Imeti pogum, da gledamo in poslušamo revne, saj so člani naše skupnosti in ne tujci, ki jih lahko odstranimo izpred oči in iz vesti. Odpreti srce za druge, namesto da bi ga zaprli v lastne težave ali nečimrnosti. Začnimo pri revnih in odkrili bomo, da nam je vsem skupna notranja revščina; da vsi potrebujemo Božjega Duha, da nas osvobodi duha sveta; da je ponižnost veličina kristjana, bratstvo pa resnično bogastvo. Verujmo v skupnost in z Božjo pomočjo gradimo Cerkev, ki bo prazna posvetnega duha in polna Svetega Duha, osvobojena bogastva zase in polna bratske ljubezni!

Tako pridemo do tretjega izvira miru: poslanstvo. Jezus pravi učencem: »Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošiljam.« (Jn 20,21) Pošilja nas, kakor je Oče poslal njega. In kako ga je Oče poslal na svet? Poslal ga je služiti in da bi dal svoje življenje za človeštvo (prim. Mr 10,45), da bi pokazal njegovo usmiljenje do vsakega človeka, da bi iskal oddaljene (prim. Mt 9,13). Z eno besedo, poslal ga je vsem: ne samo pravičnim, ampak vsem. V tem smislu še vedno

odmevajo Izaijeve besede: »Mir, mir daljnemu in bližnjemu, govori Gospod.« (Iz 57,19) Zlasti oddaljenim in bližnjim, ne samo »našim«, ampak vsem.

Bratje, sestre, poklicani smo biti misijonarji miru, in to nam bo dalo mir. Gre za izbiro: pomeni v srcu narediti prostor za vse, pomeni verjeti, da etnične, regionalne, socialne, verske in kulturne razlike pridejo pozneje in niso ovire, da so drugi bratje in sestre, člani iste človeške skupnosti in iste Božje družine; da je vsakemu namenjen mir, ki ga je Jezus prinesel na svet. Pomeni verjeti, da smo kristjani poklicani sodelovati z vsemi, pretrgati krog nasilja, prekiniti spletke sovraštva. Da, kristjani, poslani od Kristusa, smo po definiciji poklicani biti zavest miru v svetu: ne samo kritične zavesti, ampak predvsem priče ljubezni; ne zagovorniki lastnih pravic, ampak evangeljskih pravic, kar so bratstvo, ljubezen in odpuščanje; ne iskanci lastnih interesov, ampak misijonarji nore ljubezni, ki jo Bog ima do vsakega človeka.

Mir vam bodi, Jezus danes pravi vsaki družini, skupnosti, etniji, soseski in mestu te velike države. Mir vam bodi: pustimo, da te besede našega Gospoda v tišini odmevajo v srcu. Prisluhnimo jim, kot da so namenjene nam, in se odločimo biti priče odpuščanja, protagonisti skupnosti, ljudje, ki opravljajo poslanstvo miru v svetu.

Oyo azalí na matóyi makoyóka. Ayoka. [Kdor ima ušesa, da sliši. Najslíši.]
Oyo azalí na motéma ya kondima. Andima. [Kdor ima srce, da soglašá. Naj soglašá.]

Prevod: Andreja Červek, Radio Vatikan

3.3 Papež na srečanju z žrtvami nasilja: Utišajte orožje, končajte vojno. Dovolj je!

Sveti oče se je 1. 2. 2023 na apostolski nunciaturo v Kinšasi srečal z žrtvami nasilja na vzhodnem delu Demokratične republike Kongo. Najprej je prisluhnil štirim pretresljivim pričevanjem o mučenjih in pobojih v vaseh ter o trpljenju deklet, ki so jih uporniki ugrabili kot spolne sužnje. Ob koncu

srečanja so žrtve pod križ postavile simbole, ki spominjajo na njihovo trpljenje, ter izrazile svoje odpuščanje in prizadevanje za mirno sobivanje.

Sveti oče je prisotnim najprej izrazil svojo bližino in obsodil vsakršno nasilje, uničenje in izkoriščanje. Vse, ki so odgovorni za vojno in destabilizacijo v Demokratični republiki Kongo, je odločno pozval, naj prisluhnejo glasu Boga in glasu svoje vesti ter končajo vojno. »Dovolj je! Dovolj je bogatenja na račun življenja najšibkejših, dovolj je bogatenja z viri in krvavim denarjem!« Prebivalcem Konga je predlagal dva »ne« in dva »da«, ki jim lahko pomagajo pri prizadevanjih za mir: ne nasilju in sprijaznenosti ter da spravi in upanju.

Dragi bratje in sestre!

Hvala. Hvala za ta pričevanja. Ob nečloveškem nasilju, ki ste ga videli na lastne oči in izkusili na lastni koži, je človek pretresen. In ni besed; lahko samo jokamo, ostanemo v tišini. Bunia, Beni-Butembo, Goma, Masisi, Rutshuru, Bukavu, Uvira, kraji, ki jih mednarodni mediji skoraj nikoli ne omenjajo: tukaj in drugod je veliko naših bratov in sester, otrok istega človeštva, ki postanejo talci zaradi samovoljnosti najmočnejših; tistih, ki imajo v rokah najmočnejše orožje; orožje, ki je še vedno v obtoku. Moje srce je danes na vzhodu te prostrane dežele, ki ne bo imela miru, dokler mir ne bo dosežen tam, na njenem vzhodnem delu.

Vam, dragi prebivalci vzhoda, želim reči: blizu sem vam. Vaše solze so moje solze, vaša bolečina je moja bolečina. Vsaki družini, ki žaluje ali je bila razseljena zaradi požganih vasi in drugih vojnih zločinov, žrtvam spolnega nasilja, vsem ranjenim otrokom in odraslim pravim: sem z vami, želim vam prinesiti nežnost Boga. Njegov nežni in sočutni pogled je uprt v vas. Medtem ko so nasilneži z vami ravnali kot s predmeti, Oče, ki je v nebesih, vidi vaše dostojanstvo in vsakemu izmed vas pravi: »Drag si v mojih očeh, spoštovan in te ljubim.« (Iz 43,4) Bratje in sestre, Cerkev je in bo vedno na vaši strani. Bog vas ljubi in vas ni pozabil, vendar pa naj se vas spominjajo tudi ljudje!

V njegovem imenu skupaj z žrtvami in s tistimi, ki si prizadevajo za mir, pravičnost in bratstvo, obsojam oboroženo nasilje, poboje, posilstva, uničevanje in zasedbe vasi, ropanje polj in živine, ki se še vedno dogajajo v Demokratični republiki Kongo. Prav tako obsojam krvavo, nezakonito izkoriščanje bogastva te dežele in poskuse, da bi jo razdrobili, da bi jo lahko upravljali. Človek je ogorčen ob spoznanju, da negotovosti, nasilja in vojn, ki tragično prizadejejo toliko ljudi, sramotno ne podpihujejo le zunanje sile, temveč tudi notranje, da bi imele od njih interese in koristi. Obračam se na Očeta, ki je v nebesih in želi, da bi bili na zemlji vsi bratje in sestre: ponižno sklanjam glavo in ga z bolečino v srcu prosim odpuščanja za nasilje človeka nad človekom. Oče, usmili se nas. Potolaži žrtve in vse, ki trpijo. Spreobrni srca tistih, ki delajo kruta grozodejstva, ki sramotijo vse človeštvo! In odpri oči tistim, ki jih zapirajo ali se spričo teh gnusob obračajo stran.

Gre za spopade, ki milijone ljudi primorajo, da zapustijo svoje domove, povzročajo hude kršitve človekovih pravic, razkrajajo družbeno-gospodarsko tkivo in povzročijo rane, ki jih je težko zaceliti. To so strankarski boji, v katerih se prepletajo etnične, ozemeljske in skupinske dinamike; spori, povezani z lastništvom zemlje, odsotnostjo ali šibkostjo institucij, sovraštvom, v katero prodira bogokletje nasilja v imenu lažnega boga. Predvsem pa gre za vojno, ki jo je sprožil nenasitni pohlep po surovinah in denarju, ki spodbuja oboroženo ekonomijo, ki terja nestabilnost in korupcijo. Kakšen škandal in hinavščina: nad ljudmi se izvaja nasilje in jih ubijajo, medtem ko posli, ki povzročajo nasilje in smrt, še naprej uspevajo!

Živo pozivam vse ljudi, vse notranje in zunanje entitete, ki vlečejo niti vojne v Demokratični republiki Kongo, jo ropajo, bičajo in destabilizirajo. Bogatite z nezakonitim izkoriščanjem dobrin te države in krvavim žrtvovanjem nedolžnih žrtev. Prisluhnite kriku njihove krvi (prim. 1 Mz 4,10), prisluhnite glasu Boga, ki vas kliče k spreobrnjenju, in glasu svoje vesti: utišajte orožje, končajte vojno. Dovolj je! Dovolj je bogatenja na račun življenja najšibkejših, dovolj je bogatenja z viri in krvavim denarjem!

Dragi bratje in sestre, in kaj lahko storimo mi? Kje začeti? Kako ravnati, da bi spodbujali mir? Danes vam želim predlagati, da bi šli naprej, izhajajoč iz dveh »ne« in dveh »da«.

Predvsem ne nasilju, vedno in v vsakem primeru, brez »če« in brez »ampak«. Ljubiti svoje ljudstvo ne pomeni gojiti sovraštva do drugih. Nasprotno, ljubezen do lastne dežele pomeni, da se ne pustimo zapeljati tistim, ki spodbujajo k uporabi sile. To je tragična prevara: sovraštvo in nasilje nista nikoli sprejemljiva, nikoli opravičljiva, nikoli dopustna, še toliko bolj za tiste, ki so kristjani. Sovraštvo poraja le še več sovraštva in nasilje še več nasilja. Zatem je treba reči jasen in odločen »ne« tistim, ki ju širijo v imenu Boga. Dragi Kongovci, ne pustite se zapeljati ljudem ali skupinam, ki v njegovem imenu spodbujajo nasilje. Bog je Bog miru, in ne vojne. Pridiganje sovraštva je bogokletje in sovraštvo vedno razjeda človekovo srce. Kdor se preživlja z nasiljem, nikoli ne živi dobro: misli, da bo rešil svoje življenje, a ga pogoltne vrtinec zla, ki ga v notranjosti ubija, ker ga sili v boj z brati in sestrami, s katerimi je odraščal in živel dolga leta.

Da pa bi resnično rekli »ne« nasilju, ni dovolj, da se izognemo nasilnim dejanjem; treba je izrupati korenine nasilja: v mislih imam pohlep, zavist in predvsem zamero. Medtem ko se s spoštovanjem poklonim spričo trpljenja, ki so ga pretrpeli mnogi, bi rad vse prosil, naj ravnajo tako, kot ste nam predlagali vi, pogumne priče, ki imate pogum, da razorožite srce. To prosim vse v imenu Jezusa, ki je odpustil tistim, ki so mu z žebli prebodli zapestja in noge ter ga priklenili na križ: prosim vas, razorožite srce. To ne pomeni, da prenehamo biti ogorčeni spričo zla in da ga ne obsodimo, to smo dolžni storiti! Prav tako ne pomeni nekaznovanosti in oprostitev grozodejstev ter da bi šli naprej, kakor da se nič ne bi zgodilo. V imenu miru, v imenu Boga miru, se od nas zahteva, da demilitariziramo srce: odstraniti strup, zavrniti mržnjo, deaktivirati pohlep, odstraniti zamero; če rečemo »ne« vsemu temu, se zdi, da smo šibki, vendar pa v resnici postanemo svobodni, saj nam to daje mir. Da, mir se rodi v srcih, v srcih, v katerih ni zamere.

Potem obstaja še drugi »ne«, ki ga je treba izreči: ne sprijaznjenosti. Mir zahteva, da se borimo proti obupu, potrnosti in nezaupanju, zaradi katerih človek verjame, da je bolje ne zaupati nikomur, živeti ločeno in oddaljeno, kot pa da bi si podali roke in hodili skupaj. V imenu Boga ponovno pozivam prebivalce Demokratične republike Kongo, naj ne dopustijo, da jim roke omahnejo, ampak naj se zavzamejo, da bi zgradili boljšo prihodnost. Prihodnost miru ne bo prišla z neba, vendar bo lahko prišla, če bosta iz src odstranjena resignirani fatalizem in strah pred tveganjem z drugimi. Prihodnost bo drugačna, če bo prihodnost vseh, in ne le nekaterih, če bo za vse, in ne proti nekomu. Nova prihodnost bo prišla, če drugi, bodisi Tutsi ali Hutu, ne bo več nasprotnik ali sovražnik, temveč brat in sestra, v čigar srcu je treba verjeti, da obstaja, čeprav skrita, enaka želja po miru. Tudi na Vzhodu je možen mir! Verjemimo v to! In potrudimo se za to, ne da bi odlagali spremembo!

Prihodnosti ni mogoče graditi, če ostanemo zaprti v svoje posebne interese, osredotočeni na lastne skupine, etnije in klane. Svahilski pregovor pravi: »Jirani ni ndugu« [sosed je brat]; torej brat, sestra, vsi tvoji sosede so tvoji bratje, ne glede na to, ali so Burundijci, Ugandčani ali Ruandci. Vsi smo bratje, ker smo otroci istega Očeta: tako nas uči krščanska vera, ki jo izpoveduje velik del prebivalstva. Povzdignimo torej pogled v nebo in ne ostanimo ujetniki strahu: zlo, ki ga je vsakdo utrpel, je treba spremeniti v dobro za vse; obup, ki hromi, naj da prostor novi gorečnosti, neomajnemu boju za mir, pogumnim namenom bratstva, lepoti, da bi skupaj vpili »Nikoli več!«: nikoli več nasilja, nikoli več zamere, nikoli več sprijaznjenosti!

In končno smo prišli do dveh »da« za mir. Prvič, da spravi. Prijatelji, to, kar boste storili, je čudovito. Želite se zavezati k medsebojnemu odpuščanju ter zavračanju vojn in sporov, da bi rešili oddaljenosti in razlike. In to želite storiti tako, da boste kmalu skupaj molili okoli drevesa križa, pod katero želite z velikim pogumom položiti znamenja nasilja, ki ste ga videli in doživeli: uniforme, mačete, kladiva, sekire, nože ... Tudi križ je bil orodje bolečine in smrti, najhujše v Jezusovem času, vendar je zaradi njegove ljubezni postal univerzalno orodje sprave, drevo življenja.

Rad bi vam rekel: bodite tudi vi drevesa življenja. Bodite kot drevesa, ki absorbirajo onesnažen zrak in vračajo kisik. Ali kot pravi pregovor: »V življenju bodi kot palma: prejema kamenje, vrača datlje.« To je krščanska prerokba: na zlo odgovoriti z dobrim, na sovraštvo z ljubeznijo, na razdeljenost s spravo. Vera prinaša novo idejo pravičnosti, ki se ne zadovolji s kaznovanjem in se odreka maščevanju, ampak se želi spraviti, razrešiti nove spore, izbrisati sovraštvo, odpustiti. In vse to je močnejše od zla. Ali veste, zakaj? Ker spreminja resničnost od znotraj, namesto da bi jo uničevalo od zunaj. Le tako se premaga zlo, prav tako kot je to storil Jezus na drevesu križa, ko ga je vzel nase in ga spremenil s svojo ljubeznijo. Tako se je bolečina spremenila v upanje. Prijatelji, le odpuščanje odpira vrata prihodnosti, saj odpira vrata novi pravičnosti, ki, ne da bi pozabila, prekine začarani krog maščevanja. Spraviti se pomeni ustvarjati jutrišnji dan: pomeni verjeti v prihodnost, namesto da bi ostali zasidrani v preteklosti; pomeni staviti na mir, namesto da bi se sprijaznili z vojno; pomeni pobegniti iz ječe lastnih razlogov, da bi se odprli drugim in skupaj okusili svobodo.

Zadnji »da«, odločilni: da upanju. Če lahko spravo predstavimo kot drevo, kot palmo, ki obrodi sad, je upanje voda, zaradi katere cveti. To upanje ima izvir in ta izvir ima ime, ki ga želim izreči tukaj z vami: Jezus! Jezus: z Njim zlo nima več zadnje besede nad življenjem; z Njim, ki je iz groba naredil končno postajo človeške poti, začetek nove zgodovine, se vedno odprejo nove možnosti. Z Njim se lahko vsak grob spremeni v zibelko, vsaka kalvarija v velikonočni vrt. Z Jezusom se rojeva in preraja upanje: za tiste, ki so utrpeli zlo, in celo za tiste, ki so ga zagrešili. Bratje, sestre z vzhoda države, to upanje je za vas, imate pravico do njega. Vendar pa gre tudi za pravico, ki jo je treba pridobiti. Kako? Tako, da jo sejemo vsak dan, s potrpežljivostjo.

Vračam se k podobi palme. Pregovor pravi: »Kadar ješ oreh, vidiš palmo, a tisti, ki jo je posadil, se je že zdavnaj vrnil v zemljo.« Z drugimi besedami, da bi dosegli zelene sadove, moramo delati v istem duhu kot sadilci palm ter misliti na prihodnje generacije, in ne na takojšnje rezultate. Dobro dene, če sejemo dobro: osvobaja nas ozke logike osebnega dobička in daje vsakemu dnevu svoj namen;

v naša življenja vnaša dih zastonjskosti in nas dela bolj podobne Bogu, potrpežljivemu sejalcu, ki širi upanje, ne da bi se naveličal.

Danes se zahvaljujem vsem sejalcem miru, ki delajo v državi, in jih blagoslavljam: ljudi in ustanove, ki se po svojih najboljših močeh trudijo pomagati žrtvam nasilja, izkoriščanja in naravnih nesreč ter se borijo zanje; ženske in moške, ki prihajajo sem v želji, da bi spodbujali dostojanstvo ljudi. Nekateri so, medtem ko so bili v službi miru, izgubili življenje, na primer veleposlanik Luca Attanasio, karabinjer Vittorio Iacovacci in voznik Mustapha Milambo, ki so bili umorjeni pred dvema letoma na vzhodu države. Bili so sejanci upanja in njihova žrtev ne bo zaman.

Bratje, sestre, sinovi in hčere Iturija, Severnega in Južnega Kivuja, blizu sem vam, objemam vas in blagoslavljam. Blagoslavljam vsakega otroka, odraslega, ostarelega, vsako osebo, ki je bila ranjena zaradi nasilja v Demokratični republiki Kongo, še posebej vsako žensko in vsako mater. In molim, da bi bila ženska, vsaka ženska, spoštovana, zaščiten in cenjena: nasilje nad žensko in materjo pomeni nasilje nad samim Bogom, ki je od ženske, od matere prevzel človeško stanje. Naj vas Jezus, naš brat, Bog sprave, ki je zasadil drevo življenja križa v srce teme greha in trpljenja, Bog upanja, ki verjame v vas, v vašo deželo in v vašo prihodnost, blagoslovi in potolaži; naj vlije svoj mir v vaša srca, v vaše družine in na celotno Demokratično republiko Kongo.

Prevod: s. Leonida Zamuda SL, Radio Vatikan

3.4 Papež mladim Kongovcem: Hudo premagajte z dobrim. Prihodnost je v vaših rokah

Sveti oče se je 2. februarja na Stadionu mučencev v Kinšasi srečal z mladimi in katehisti. Pozval jih je k skupnemu in poštenemu prizadevanju za boljšo prihodnost njihove države ter jih spodbudil, naj hudo premagajo z dobrim, sovraštvo spremenijo v ljubezen in vojno v mir. Varujejo se naj korupcije in se zavedajo, da je prihodnost v njihovih rokah.

Srečanje z mladimi na kinšaškem stadionu, ki sprejme 80.000 ljudi, se je odvijalo v duhu kongovskih ritmov, glasbe in petja. Svetega očeta je najprej nagovoril monsinjor Timothée Bodika Mansiya, predsednik škofovske komisije za laike, sledilo pa je pričevanje Davida, ki je papeža nagovoril v imenu vseh mladih, ter pričevanje katehista Oliviera. Papež je zbrane povabil, naj skupaj ustvarjajo boljšo prihodnost svoje države, kajti prihodnost je v njihovih rokah. Ponudil jim je pet smernic, ki jim lahko pomagajo pri prizadevanju za boljšo prihodnost: molitev, skupnost, poštenost, odpuščanje in služenje.

Mir lahko pride iz tvojih rok

Papež je zbrane mlade povabil, naj se zazrejo v svoje dlani. »Prijatelji, Bog je v vaše roke položil dar življenje, prihodnost družbe in te velike države. Brat, sestra, se ti tvoje roke zdijo majhne in slabotne, prazne in neprimerne za tako velike naloge?« je dejal papež in dodal, da so si vse roke podobne, a nobena ni enaka: »Nihče nima istih rok kot ti. Torej si edinstveno, neponovljivo in neprimerljivo bogastvo. Nihče v zgodovini te ne more zamenjati. Vprašaj se torej: čemu služijo moje roke? Gradnji ali uničevanju, dajanju ali kopičenju, ljubezni ali sovraštvu? Dlan lahko stisneš in jo zapreš, da postane pest; ali pa jo lahko odpreš in daš na razpolago Bogu in drugim. Tu je temeljna izbira,« pri čemer je papež spomnil na starozavezno zgodbo o Abelu in Kajnu (prim. 1 Mz 4,8). »Ti, ki sanjaš drugačno prihodnost, iz tvojih rok se rodi jutrišnji dan, iz tvojih rok lahko pride mir, ki manjka tej deželi,« je spodbudil sveti oče in v nadaljevanju govora mladim predlagal »sestavine za prihodnost«. Pet jih je naštel, kolikor je prstov ene roke.

Palec: molitev

Palec je povezal z molitvijo, ki je prva in temeljna sestavina, saj sami ne zmoremo ničesar. »Nismo vseмогоčni, in ko kdo misli, da to je, slabo konča. Je kakor izkoreninjeno drevo: čeprav visoko in robustno, samo ne stoji pokonci.« In zato se je po papeževih besedah treba »ukoreniniti v molitvi in poslušanju Božje besede«, saj nam to »omogoča vsak dan rasti v globino, dati sadove in spremeniti onesnaženost, ki jo dihamo, v življenjski kisik«. Za to pa drevo potrebuje vodo. »Molitev je voda za dušo, je ponižna kot voda, ne vidi se, a daje življenje. Kdor moli, v sebi zori in zna dvigniti pogled v nebo, se spominjati, da je ustvarjen za nebesa.«

Potrebna je torej molitev, in to »živa molitev«, je dejal papež in mlade pozval: »Ne obračajte se na Jezusa kot na neko oddaljeno in odsotno bitje, ki se ga je treba bati, ampak kot na najboljšega prijatelja, ki je zate dal življenje. On te pozna, verjame vate in te ljubi, vedno. Ko ga gledaš, kako visi na križu, da bi te rešil, razumeš, koliko si zanj vreden. In lahko mu zaupaš, na njegov križ položiš svoje križe, svoje strahove, svoje skrbi. Sprejel jih bo. To je že storil pred dva tisoč leti in ta križ, ki ga danes nosiš, je že del njegovega križa. Ne boj se torej vzeti v svoje roke križa in si ga pritisniti k prsim, izjokati svoje solze nad Jezusom. Ne pozabi gledati njegovega obličja, obličja mladega Boga, živega, vstalega! Da, Jezus je premagal zlo, iz križa je naredil most v vstajenje. Vsak dan torej dvigni roke k Njemu, da bi ga slavil in poveličeval; glasno mu povej o upanjih svojega srca, zaupaj mu svoje najgloblje življenjske skrivnosti: o osebi, ki jo ljubiš, o ranah, ki jih nosiš v sebi, o sanjah, ki jih imaš v srcu. Pripoveduj mu o svoji soseski, sosedih, učiteljih, prijateljih in sodelavcih; o svoji deželi. Bog ljubi to živo in konkretno molitev, ki prihaja iz srca. To mu omogoča, da posreduje, da na poseben način vstopi v rane življenja. Da pride s svojo silo miru. Ki ima ime.« To je Sveti Duh, kot je nadaljeval papež: »Je motor miru, je resnična sila miru. zato je molitev najmočnejše orožje, kar ga je. Posreduje ti tolažbo in upanje v Boga. Vedno ti odpira nove možnosti in ti pomaga premagati strahove. Da, kdor moli, premaga strah in vzame v roke svojo prihodnost.«

Kazalec: skupnost

Drugi prst je kazalec in z njim nekaj kažemo drugim. Papež ga je povezal z drugo sestavino, kar je skupnost. Mladim je dejal, naj ne dopustijo, da bi osamljenost in zaprtost uničili njihovo mladost. »O sebi vedno razmišljajte kot o skupnosti in srečni boste, saj je skupnost pot, da se človek dobro počuti in da je zvest svojemu poslanstvu. Individualistične izbire pa se sprva zdijo mamljive, a nato v nas pustijo le veliko praznino. Na primer, pomislite na drogo: skrivaš se pred drugimi, pred resničnim življenjem, da bi se počutil vsemogočnega, na koncu pa ostaneš brez vsega. Pomislite tudi na odvisnost od okultizma in čarovništva, ki vas držita v primežu strahu, maščevanja in jeze. Prosim vas, ne pustite se očarati sebičnim lažnim rajem, ki temeljijo na videzu, lahkih zaslužkih ali izkrivljeni vernosti.«

Mladi naj so pazljivi pred skušnjava, da ne bi izključevali nekoga, ki je drugačnega porekla, varujejo pa se naj tudi regionalizma in tribalizma,

ki zanikata skupnost in skupno življenje. Zgodi se namreč, da najprej verjamemo predsodkom o drugih, zatem upravičujemo sovraštvo in torej nasilje, na koncu pa se najdemo sredi vojne. Seveda je lažje drugega obsoditi kot pa ga razumeti, »a pot, ki nam jo kaže Bog za izgradnjo boljšega sveta, izhaja iz drugega, celote, skupnosti«. »To pomeni ustvarjati Cerkev, razširiti obzorja, v vsakem videti svojega bližnjega, skrbeti za drugega,« je dejal papež in spodbudil, naj se približajo osebi, ki je sama, trpeča in zapostavljena, ter ji podarijo nasmeh ali ponudijo prijateljstvo.

Nadaljeval je, da pri povezovanju z drugimi »virtualnost ni dovolj«. »Življenja se ni mogoče dotakniti s prstom na zaslonu. Žalostno je videti mlade ljudi, ki so ure in ure pred telefonom: če jim pogledaš v obraz, vidiš, da se ne smeji, da je njihov pogled utrujen in zdolgočasen. »Nič in nihče ne more nadomestiti moči skupnega druženja, svetlobe v očeh in veselja ob podeljenem! Pogovor, medsebojno poslušanje in druženje so bistvenega pomena,« je poudaril sveti oče.

Mlade je povabil, naj se primejo za roke in začutijo, kako so ena Cerkev in eno samo ljudstvo. »Začuti, da je tvoje dobro odvisno od dobrega drugega, da se pomnoži s skupnim. Začuti, da si varovan s strani brata in sestre, nekoga, ki te sprejema takšnega, kakršen si, in želi zate skrbeti. In čuti se odgovornega za druge, kot živi del velike mreže bratstva, kjer se vzajemno podpira in kjer si ti nenadomestljiv. Da, brat, sestra, nenadomestljiv si in odgovoren za svojo Cerkev in svojo državo; pripadaš večji zgodbi, ki te kliče, da si njen protagonist: ustvarjalec občestva, zagovornik bratstva, ponosen sanjalec bolj združenega sveta.«

Čeprav se to zdi zelo težak izziv, imajo mladi tudi v nebesih prijatelje, to so svetniki: bl. Izidor Bakanja, bl. Marie-Clementine Anuarite ter sv. Kizito in njegovi tovariši, »pričevalci vere, mučenci, ki niso nikoli podlegli logiki nasilja«.

Sredinec: poštenost

Sredinec je najdaljši od vseh petih prstov. Kot je dejal papež, predstavlja temeljno sestavino za prihodnost, to je poštenost. »Biti pošten pomeni, da se ne pustite ujeti v zanke korupcije,« je poudaril, kajti poštenost in korupcija ne gresta skupaj. Da bi premagali »raka korupcije«, je papež ponudil

besede apostola Pavla: »Ne daj se premagati hudemu, temveč premagaj húdo z dobrim.« (Rim 12,21) »Ne daj se premagati hudemu,« je ponovil.

Spomnil je na 26-letnega Floriberta Bwano Chuija, ki je bil pred petnajstimi leti ubit v Gomi, ker je ustavil prevoz pokvarjene hrane, ki bi lahko ogrozila zdravje ljudi. Kot kristjan je mislil na druge in izbral poštenost ter rekel ne umazaniji korupcije. »To pomeni ohraniti ne le čiste roke, marveč čisto srce. Če ti kdo ponudi kuverto, ti obljubi usluge in bogastvo, ne padi v past, ne daj se prevarati, ne dovoli, da te pogoltne močvirje hudega. Ne daj se premagati hudemu, premagaj húdo z dobrim!«

Prstanec: odpuščanje

Četrty prst je prstanec in na njem se nosi poročni prstan. Je pa tudi najbolj slaboten prst. Po papeževih besedah nas spominja, da so veliki življenjski dosežki, zlasti ljubezen, povezani s slabostmi, napori in težavami. V slabostih in težavah pa nam pomaga odpuščanje, kar je četrta sestavina za izgradnjo boljše prihodnosti. »Odpustiti pomeni znati začeti znova. Odpustiti ne pomeni pozabiti preteklost, temveč ne pristati na to, da se bo ponovila. Prijatelji, da bi ustvarili novo prihodnost, je treba odpustiti in prejeti odpuščanje.«

Mezinec: služenje

Ob koncu je spregovoril še o najmanjšem prstu, mezincu, in ga povezal s peto sestavino, ki je potrebna za prihodnost: to je služenje. »Lahko rečeš: majhen sem in dobro, ki ga lahko storim, je kaplja v morje. A ravno majhnost, postati majhen, pritegne Boga. Kdor služi, postane majhen.«

Prihodnost je v vaših rokah

Mladim je sveti oče ponudil pet nasvetov, da bi – kot je dejal – lahko med mnogimi mikavnimi glasovi, ki jih obdajajo, videli, kaj je pomembno. »Pogumno pojdite naprej. Nikoli ne obupajte! In ko boste žalostni in brez poguma, vzemite v roke evangelij in glejte Jezusa, ki vam bo dal moč.«

Prevod: Andreja Červek, Radio Vatikan

4 Govori papeža Frančiška v Republiki Južni Sudan

Sveti oče je 3. februarja popoldne prispel v Južni Sudan, kjer je nadaljeval svoje 40. apostolsko potovanje. Prvi dogodki so bili politične narave. Po sprejemni slovesnosti na jubskem letališču se je papež Frančišek v predsedniški palači v Jubi srečal z južnosudanskim predsednikom in podpredsedniki republike. Sledilo je srečanje s predstavniki oblasti, civilne družbe in diplomatskim zborom.

Tako kot v DR Kongo je tudi v Južnem Sudanu odmeval papežev poziv: »Dovolj je!« Dovolj je prelivanja krvi, konfliktov, nasilja in medsebojnega obtoževanja. Ljudje želijo mir. »Pustimo za sabo čas vojne in naj vzide čas miru!« Čas je, da se od besed preide k dejanjem. Papež je spregovoril o demokratičnem razvoju, kjer so spoštovane pravice vseh, ter poudaril, da mora biti država, ki se imenuje republika, v službi skupnega dobrega. Dotaknil se je problematike mladih, žensk, etničnih spopadov, velike revščine in razseljenih ljudi. Ni zaobšel problema korupcije. »Nezakonito pranje denarja, prikrita spletko za bogatenje, klientelistični posli, odsotnost transparentnosti: to je onesnaženo dno človeške družbe.«

4.1 Pustimo za sabo čas vojne in naj vzide čas miru!

Prihajam kot romar sprave

»Prihajam kot romar sprave, s sanjami, da bi prebivalce te mlade države spremljal na njihovi poti miru, ki je zelo težavna, a neodložljiva,« je sveti oče začel svoj govor. Kot je spomnil, je prišel skupaj s canterburyjskim nadškofom in moderatorjem generalne skupščine Škotske cerkve: »Skupaj vam ponujamo roko in k vam in k temu ljudstvu prihajamo v imenu Jezusa Kristusa, Kneza miru.«

Na to »ekumensko romanje miru« so se podali, potem ko so slišali »krik celotnega ljudstva, ki z velikim dostojanstvom joče zaradi nasilja, ki ga trpi, zaradi stalnega pomanjkanja varnosti, zaradi revščine, ki ga pesti, in zaradi naravnih nesreč, ki divjajo. Zdi se, da leta vojne in konfliktov nimajo konca. Pred kratkim, celo včeraj, je prišlo do hudih spopadov, medtem ko se zdi, da so spravni procesi ohromljeni, obljube miru pa ostajajo neizpolnjene. To izčrpavajoče trpljenje naj ne bo zaman; potrpežljivost in žrtve južnosudanskega ljudstva, tega mladega, ponižnega in pogumnega prebivalstva,

naj nagovorijo vse in kot semena, ki v zemlji dajo življenje rastlini, poženejo klice miru, ki bodo dale sadove.«

Iskanje izvirov skupnega življenja

Sveti oče je svoj govor navezal na simboliko Belega Nila, reke, ki teče skozi Južni Sudan, zaradi česar je zemlja ob njej zelo rodovitna. »Zato bi se rad prepustil podobi velike reke, ki teče skozi to mlado državo, a s starodavno zgodovino. Skozi stoletja so se raziskovalci podajali na območja, kjer smo zdaj, da bi šli navzgor po Belem Nilu in našli izvir najdaljše reke na svetu. In ravno z iskanjem izvirov skupnega življenja bi želel začeti svojo pot z vami. Kajti ta dežela, ki je bogata z mnogimi zemeljskimi dobrinami, zlasti pa z dobrinami srca in misli svojih prebivalcev, se mora ponovno odžejati pri svežih in življenjskih izvirovih.«

Poklicani ste obnoviti družbeno življenje

Ti izviri so ravno južnosudanske oblasti, »izviri, ki namakajo skupno življenje« te mlade države. »Poklicani ste obnoviti družbeno življenje kakor čisti izviri blaginje in miru, kajti to potrebujejo otroci Južnega Sudana: očete, ne gospodarjev; stabilne razvojne korake, ne nenehnih padcev,« je dejal papež in se obrnil na južnosudanske oblasti rekoč, da jih bodo tako ljudje kot sama zgodovina spomnili, če so delali dobro temu prebivalstvu, ki jim je bilo zaupano, da mu služijo. »Prihodnje generacije bodo ali častile ali izbrisale spomin na vaša imena na podlagi tega, kar delate zdaj; kakor reka, ki zapušča izvire, da bi se podala na svojo pot, tako bo potek zgodovine pustil zadaj sovražnike miru in dodelil slavo tistim, ki delajo za mir.«

Dovolj je prelivanja krvi

Papežev poziv k miru je bil zelo neposreden. »Da ta zemlja ne bi postala pokopališče, ampak bi ponovno bila cvetoči vrt, vas z vsem srcem prosim, da sprejmete preprosto besedo: ne moja, ampak Kristusovo,« je dejal in spomnil Jezusove besede na vrtu Getsemani. Ko je eden od njegovih učencev izvlekel meč, mu je rekel: »Dovolj je!« (Lk 22,51) »Gospod predsednik, gospodje podpredsedniki, v imenu Boga, h kateremu smo skupaj molili v Rimu, krotkega in v srcu ponižnega Boga (prim. Mt 11,29), v katerega verujejo mnogi ljudje te države, čas je, da se reče 'Dovolj je', brez 'če' in brez 'ampak': dovolj je prelivanja krvi, dovolj je konfliktov, dovolj je nasilja in medsebojnega obtoževanja, kdo ga je povzročil, dovolj je ljudstva,

ki ga žeja po miru. Dovolj je uničevanja, čas je za gradnjo. Pustimo za sabo čas vojne in naj vzide čas miru!»

V službi skupnega dobrega

Ko je Južni Sudan leta 2011 postal republika, je s tem potrdil, da država pripada vsem. Kdor torej zaseda najodgovornejša mesta, mora biti »v službi skupnega dobrega«. Po papeževih besedah je ravno to cilj oblasti: služiti skupnosti. »Skušnjava, ki vedno preži, je, da bi oblast uporabili za lastne interese. Zato ni dovolj, da se imenujemo republika, ampak je treba *biti* republika, začeniši z osnovnimi dobrinami: bogati viri, s katerimi je Bog blagoslovil to zemljo, naj ne bodo namenjeni le peščici, ampak naj so pravica vseh, načrti za ekonomsko oživitev pa morajo biti povezani z načrti za pravično razdelitev bogastva.«

Za življenje republike je temeljnega pomena demokratični razvoj, ki varuje ločitev oblasti, tako da na primer sodstvo lahko izvaja svojo oblast brez pogojevanja s strani tistih, ki vladajo. Demokracija prav tako vsebuje spoštovanje človekovih pravic, ki so zakonsko zaščitene, zlasti svoboda izražanja lastnih idej. Pomembno je izpostaviti, da brez pravičnosti ni miru.

Čas je, da se preide k dejanjem

Sveti oče je nadaljeval s podobo reke Nil. Ko zapusti svoje izvire, najprej teče po strmih predelih, ustvarja slapove in brzice, zatem priteče na južnosudansko ravnino, ravno v okolici Jube postane plovna, nato pa preide v bolj močvirna območja. Papež je zaželel, da pot miru v državi ne bi tekla med vzponi in padci, ampak bi postala prehodna in ne bi ostala v močvirju brezizhodnosti. »Prijatelji, čas je, da se od besed preide k dejanjem. Čas je, da se obrne stran, čas je za delo za nujno in potrebno spremembo. Proces miru in sprave zahteva nov zagon,« pri čemer je izpostavil, da v svetu, zaznamovanem z delitvami in konflikti, Južni Sudan gosti ekumensko romanje miru, kar predstavlja redkost. Papeževa želja je, da bi to pomenilo spremembo koraka, priložnost za nov začetek, da bi Južni Sudan začel pluti v mirnih vodah, da bi se začel dialog brez dvoličnosti in oportunitizma. »Naj bo to za vse priložnost za ponovno upanje: da bi vsak državljani razumel, da je minil čas prepuščanja nezdravim vodam sovraštva, tribalizma, regionalizma in etničnih razlik. Čas je za skupno plovbo proti prihodnosti!«

Čista bistra voda priteče iz srečanja

Nil se blizu jezera No združi z drugo reko in tako nastane Beli Nil. Čista bistra voda torej pride iz srečanja. Prava pot je spoštovanje, poznavanje in pogovarjanje. Za vsakim nasiljem sta jeza in bes, za vsako jezo in besom pa je spomin na neozdravljeno rano, poniževanje in mučenje. »Izhod iz tega je le srečanje: sprejeti druge kot brate in jim dati prostor, pri tem pa znati stopiti tudi nazaj. Ta drža, bistvena za mirovne procese, je nujna tudi za skladen razvoj družbe. Da pa bi prišli iz neciviliziranih spopadov k civilizaciji srečanja, je vloga, ki jo lahko in želijo imeti mladi, odločilna.« Mladim je torej treba zagotoviti kraje, kjer se bodo lahko srečali in razpravljali; kjer bodo lahko brez strahu vzeli v svoje roke prihodnost, ki jim pripada. V političnih procesih in pri odločanju naj je večja tudi vloga žensk, mater, ki vedo, kako se rojeva in varuje življenje, pri čemer je papež pozval k spoštovanju, kajti kdor je nasilen do žensk, je nasilen do Boga, ki se je rodil iz ženske.

Hoditi kot eno samo ljudstvo

Kristus, učlovečena Beseda, nas je naučil, da bolj ko postanemo mali, damo prostor drugim in vsakega sprejmemo kot brata, bolj postanemo v Gospodovih očeh veliki. Mlada zgodovina te države, razdvojene z etničnimi spopadi, mora ponovno odkriti »mistiko srečanja«, »milost skupnosti«. »Treba je pogledati onkraj skupin in razlik ter hoditi kot eno samo ljudstvo, v katerem različni pritoki prinašajo bogastvo, tako kot v Nilu. Ravno po reki so pred več kot stoletjem na teh obalah pristali prvi misijonarji; sčasoma so se jim pridružili tudi številni humanitarni delavci: vsem bi se rad zahvalil za dragoceno delo, ki ga opravljajo,« pri čemer je mislil tudi na misijonarje, ki žal »najdejo smrt, medtem ko sejejo življenje«. »Ne pozabimo jih. In ne pozabimo zagotoviti njim in humanitarnim delavcem potrebne varnosti, njihovim dobrim delom pa potrebno podporo, da bo reka dobrega tekla naprej.«

Boj proti krčenju gozdov

Velika reka pa se včasih razlije in povzroči katastrofo. To so v Južnem Sudanu doživele številne žrtve poplav, ki jim je papež izrazil svojo bližino ter pozval, naj se jim zagotovi potrebna pomoč. »Naravne nesreče govorijo o ranjenem in razdejanem stvarstvu, ki se lahko iz vira življenja spremeni v grožnjo smrti. Zanj je treba skrbeti z daljnovidnim pogledom na prihodnje generacije,« je dejal in izpostavil predvsem potrebo po boju proti krčenju gozdov, ki ga povzroča pohlep po dobičku.

Boj proti korupciji, boj proti revščini

Da bi preprečili poplavljanje reke, je treba njeno strugo vzdrževati čisto, kar je papež Frančišek povezal s čiščenjem na ravni družbenega življenja, kar je »boj proti korupciji«. »Nezakonito pranje denarja, prikrite spletke za bogatenje, klientelistični posli, odsotnost transparentnosti: to je onesnaženo dno človeške družbe, zaradi katere primanjkuje sredstev za tisto, kar je najbolj potrebno. Predvsem za boj proti revščini, ki je rodoviten teren, v katerem se zakoreninijo sovraštvo, delitve in nasilje. Civilizirana država mora nujno poskrbeti za svoje državljane, zlasti za najbolj ranljive in prikrajšane. Predvsem mislim na milijone razseljenih oseb, ki živijo tukaj: koliko jih je moralo zapustiti domove in se zaradi spopadov in prisilnih preselitev nahajajo na obrobju življenja!«

Država potrebuje marsikaj, ne pa orožja

Podobno kot je reko treba obdati z ustreznimi nasipi, da ne bi poplavljala, velja za skupno človeško življenje. Sveti oče je na tem mestu spregovoril o orožju: »Najprej je treba ustaviti prihod orožja, ki kljub prepovedim še vedno prihaja v številne države na tem območju in tudi v Južni Sudan: tu se potrebuje marsikaj, a zagotovo ne še več smrtonosnih sredstev.« Za zagotavljanje dobrega družbenega življenja so potrebni tudi drugi nasipi, kar so »razvoj ustreznih zdravstvenih politik«, »nujno potrebna infrastruktura« in predvsem »pomembna vloga opismenjevanja in izobraževanja, ki sta edini način, da otroci te dežele vzamejo svojo prihodnost v svoje roke«. »Tako kot vsi otroci te celine in sveta imajo pravico, da odraščajo z zvezki in igračkami v rokah, ne pa z orodjem in orožjem.«

Pozitivni odnosi s sosednjimi državami

Za doseg ustreznega razvoja je danes bolj kot kdaj prej pomembno »gojiti pozitivne odnose z ostalimi državami, začeni s sosednjimi«, je nadaljeval papež in izpostavil dragocen prispevek mednarodne skupnosti k Južnemu Sudanu, zlasti v zvezi s prizadevanjem za spravo in razvoj. Izrazil je prepričanje, da je za uspešne prispevke nujno potrebno »resnično razumevanje družbene dinamike in problemov«. »Ni dovolj, da jih opazujemo in obsojamo od zunaj, temveč se je treba potrpežljivo in odločno vključiti ter se na splošno upreti skušnjavi, da bi vsilili vnaprej določene modele, ki so tuji lokalni stvarnosti.« Kot je dejal Janez Pavel II. v Sudanu leta 1993, je »za afriške probleme treba najti afriške rešitve«.

Naj pride novo obdobje miru in blaginje

Ob koncu govora se je papež Frančišek ponovno obrnil na južnosudankega predsednika in ostale oblasti: »Vem, da so bile nekatere moje besede odkrite in neposredne, a prosim vas, da mi verjamete, da prihajajo iz naklonjenosti in zaskrbljenosti, s katerima sledim vašim dogodkom, skupaj z bratoma, s katerima sem prišel sem kot romar miru. Iz vsega srca bi radi ponudili svoje molitve in podporo, da bi se Južni Sudan spravil in spremenil svojo smer, da ga ne bi več ovirala poplava nasilja, da ga ne bi ovirala močvirja korupcije in da ga ne bi onemogočala razlita revščina. Naj mu nebeški Gospod, ki ljubi to deželo, podari novo obdobje miru in blaginje: Bog blagoslovi Republiko Južni Sudan!«

Prevod: Andreja Črvek, Radio Vatikan

4.2 V taboriščih ne more biti prihodnosti. Pomagajmo Južnemu Sudanu!

Tudi med srečanjem z notranje razseljenimi osebami, ki se je odvijalo v soboto popoldan, 4. 2. je sveti oče obnovil poziv k miru in še enkrat prosil, naj se pomaga Južnosudancem, zlasti tistim, ki so zaradi nasilnih konfliktov v državi morali zapustiti svoje domove. Danes v več taboriščih za notranje razseljene osebe živi vsaj dva milijona ljudi, dva milijona pa jih je pobegnilo v sosednje države. »V taboriščih ne more biti prihodnosti. S srcem v roki vse prosim: pomagajmo Južnemu Sudanu!«

Na srečanju, ki je potekalo v dvorani Freedom Hall v južnosudanski prestolnici, sta poleg papeža bila tudi canterburyjski anglikanski nadškof Justin Welby in moderator Škotske cerkve Iain Greenshields. Svetega očeta so nagovorili trije mladi, ki živijo v različnih taboriščih za razseljene osebe: 16-letni Joseph je v taborišče Bentiu prišel leta 2015, 14-letni Johnson živi v taborišču Malakal od leta 2014, svoje pričevanje pa je z zbranimi podelila tudi mlada Nyakuor Rebecca iz taborišča na obrobju prestolnice Jube. Kako izredne so razmere, povezane s konflikti in problematiko notranjega preseljevanja ljudi v Južnem Sudanu, pa je predstavila Sara Beysolow Nyanti, predstavnica Generalne skupščine ZN in humanitarna koordinatorica za Južni Sudan.

Zakaj moramo trpeti?

Sveti oče je navezal na pričevanje Josepha, ki se je spraševal, zakaj mora trpeti v taborišču za razseljene osebe, namesto da bi obiskoval šolo in se igral. Razlog so konflikti v državi. »Ravno zaradi opustošenja, ki ga je poleg poplav povzročilo človeško nasilje, je moralo na milijone naših bratov in sester, kot ste vi, vključno z mnogimi mamami z otroki, zapustiti svojo zemljo in svoje vasi, svoje domove. Na žalost sta v tej mučeni državi razseljenost in begunstvo postala običajna in kolektivna izkušnja.«

Mir, stabilnost in pravičnost

Papež Frančišek je zato ponovno želel odločno pozvati k prenehanju vsakega konflikta in k resnemu nadaljevanju mirovnega procesa, da bi se končalo nasilje in bi ljudje lahko ponovno dostojno zaživel. »Samo z mirom, stabilnostjo in pravičnostjo bo lahko prišlo do razvoja in družbene reintegracije. Vendar pa ni več mogoče čakati: ogromno število otrok, ki so se rodili v teh letih, pozna samo taborišča za razseljene osebe, s tem pa se pozablja ozračje doma in izgublja vez s svojo izvorno zemljo, s koreninami in tradicijami.

Prihodnosti ne more biti v taboriščih za razseljene osebe,« je poudaril papež in navezal na pričevanje Johnsona, ki je prosil, da bi vsi otroci lahko obiskovali šolo in imeli prostor za igranje nogometa. »Treba je rasti kot odprta družba, se pomešati in oblikovati eno samo ljudstvo prek izzivov integracije, se prav tako naučiti jezike, ki se govorijo po vsej državi, in ne samo v lastni etniji. Treba je sprejeti tveganje in z navdušenjem spoznati in sprejeti človeka, ki je drugačen, da bi ponovno našli lepoto spravljenega bratstva ter doživeli neprecenljivo dogodivščino svobodnega oblikovanja lastne prihodnosti in prihodnosti celotne skupnosti. Absolutno se je treba izogibati marginalizaciji skupin in getoizaciji ljudi. A za vse te potrebe je potreben mir. In pomoč mnogih, pomoč vseh.«

Južni Sudan – največja begunska kriza

Papež se je pri tem zahvalil Sari Beysolow Nyanti, posebni predstavnici OZN in humanitarni koordinatoriki za Južni Sudan, ki je predstavila razmere v državi. Kot je povzel, se v Južnem Sudanu dogaja največja begunska kriza na afriški celin: vsaj štiri milijone Južnosudancev je razseljenih, velika je prehranska nevarnost in podhranjenost, zaradi česar trpita dve tretjini prebivalstva, napovedi pa govorijo o humanitarni tragediji, ki se lahko

v tem letu še poglobi. Papež je pritrdil besedam Sare Beysolow Nyanti, da so namreč matere, ženske ključ za preoblikovanje dežele: »Če bodo prek svoje delavnosti in zmožnosti za varovanje življenja dobile prave prilžnosti, bodo sposobne spremeniti obličje Južnega Sudana, mu dati miren in skladen razvoj! A prosim vas, prosim vse prebivalce te dežele: ženska naj je zaščitená, spoštovana, ovrednotena in cenjena. Prosim vas: zaščitite, spoštujte, ovrednotite in cenite vsako žensko, deklico, dekle, mlado in odraslo žensko, mater, babico. Brez tega ne bo prihodnosti.«

Ste seme novega Južnega Sudana

Papež Frančišek se je obrnil na razseljene osebe, zbrane na srečanju, in spregovoril o njihovih utrujenih, a sijočih očeh, ki niso izgubile upanja; o njihovih ustnicah, ki niso izgubile moči za molitev in petje; o njihovih praznih rokah in srcu, polnem vere; o njih, ki v sebi nosijo bolečo preteklost, a niso nikoli nehali sanjati boljšo prihodnost. »Mi, ki smo se danes srečali z vami, želimo dati krila vašemu upanju. Verjamemo, zdaj verjamemo, da se tudi v taboriščih za razseljene osebe, kjer ste prisiljeni ostajati zaradi razmer v državi, lahko rodi seme upanja, ki bo obrodilo sadove.

Želim vam reči: vi ste seme novega Južnega Sudana, seme za rodovitno in bujno rast države. To ste vi, vseh različnih etnij, vi, ki ste trpeli in trpite, ki pa nočete na hudo odgovoriti s hudim. Vi, ki še vedno izbirate bratstvo in odpuščanje, obdelujete boljši jutri. Jutri, ki se rojeva danes, tam, kjer ste, iz sposobnosti za sodelovanje, tkanje votka občestva in poti sprave s tistimi, ki so drugačne etnije in izvora in ki živijo ob vas. Bodite semena upanja, v katerih se že vidi drevo, ki bo nekega dne – upajmo, da kmalu – rodilo sadove. Da, vi boste drevesa, ki bodo vsrkala onesnaženost večletnega nasilja in vrnila kisik bratstva. Res je, da ste zdaj zasajeni, kjer nočete biti, a ravno v teh slabih razmerah lahko držite za roko tiste, ki so ob vas, in izkusite, da ste ukoreninjeni v istem človeštvu: tu je treba začeti, da bi se doživeli kot bratje in sestre, otroci dežele Boga nebes, Očeta vseh.«

Mladi, napišite novo pripoved o srečanju in miru

Sveti oče je nadaljeval s podobo rastline, ki zraste iz semena, ter v ospredje postavil korenine, ki jih Južnosudanci zelo cenijo. Korenin se namreč ne sme nikoli pozabiti, saj nas predniki spominjajo, kdo smo in kaj je naša pot. Brez njih smo izgubljeni, prestrašeni in brez kompasa. »V Južnem Sudanu mladi odraščajo ob zgodbah starejših, in če je pripoved v teh

letih bila zaznamovana z nasiljem, je mogoče, pravzaprav nujno, da se z vami začne nova pripoved: nova pripoved o srečanju, v kateri trpljenje ni pozabljeno, temveč obsijano z lučjo bratstva; pripoved, ki v središče ne postavlja le tragične kronike, temveč tudi gorečo željo po miru. Bodite vi, mladi različnih etnij, na prvih straneh te pripovedi! Če so spori, nasilje in sovraštvo iztrgali iz lepega spomina prve strani življenja te republike, bodite vi tisti, ki boste ponovno napisali njeno zgodovino miru! Zahvaljujem se vam za vašo moč duha in za vsa vaša dobra dela, ki so zelo všeč Bogu in zaradi katerih je dragocen vsak dan, ki ga živite.«

Pomagajmo Južnemu Sudanu

Papež je želel nagovoriti tudi vse, ki notranje razseljenim osebam v Južnem Sudanu nudijo pomoč, pogosto v zelo težkih in skrajnih razmerah. Zahvalil se je cerkvenim skupnostim, misijonarjem, humanitarnim in mednarodnim organizacijam, še posebej Združenim narodom. »Seveda država ne more preživeti z zunanjo podporo, celo če je zelo bogata z viri,« je zatr dil in pripomnil, da pa gre zdaj za izredno nujne razmere. Izpostavil je številne humanitarne delavce, ki so izgubili življenje, ter pozval k spoštovanju vseh, ki pomagajo, in strukturam, ki so namenjene pomoči prebivalcem in ne smejo biti cilji napadov in vandalizma. Poleg nujne pomoči pa je po papeževem prepričanju treba prebivalstvo spremljati na poti razvoja, na primer pri uvajanju novih tehnik v kmetijstvu in živinoreji, da bi postalo bolj samostojno. »S srcem v roki vse prosim: pomagajmo Južnemu Sudanu, ne pustimo samega prebivalstva, ki je zelo trpelo in zelo trpi!« je pozval Frančišek.

Papež spomnil tudi na begunce

Ob koncu je spregovoril še o mnogih južnosudanskih beguncih, ki se nahajajo izven države in ki se vanjo ne morejo vrniti, saj je ozemlje okupirano. Izrazil jim je svojo bližino in upanje, da se bodo lahko »vrnili in postali protagonisti prihodnosti svoje dežele« ter »na konstruktiven in miren način prispevali k njenemu razvoju«.

Papež Frančišek je skupaj z nadškofom Welbyjem in moderatorjem Greenshieldsem podelil poseben blagoslov vsem otrokom Južnega Sudana, da bi vsi lahko rasli v miru, za kar ga je prosilo mlado dekle Nyakuor Rebecca, ki živi v taborišču v Jubi. »Doseže pa naj vas tudi blagoslov mnogih bratov in sester kristjanov po svetu, ki vas [kot je sklenil

sveti oče] objemajo in opogumljajo, pri tem pa se zavedajo, da v vaši veri, vaši notranji moči in vaših sanjah o miru sije vsa lepota človeka.«

Prevod: Andreja Červek, Radio Vatikan

4.3 Papež Francišek med ekumensko molitvijo o treh glagolih: moliti, delati in hoditi

Drugi dan apostolskega potovanja v Južnem Sudanu – sobota, 4. februarja 2023 – se je zaključil z ekumensko molitvijo v mavzoleju Johna Garanga v Jubi, med katero sta sodelovala tudi s canterburyjski nadškof Justin Welby ter moderator generalne skupščine škotske Cerkve Iain Greenshields.

Gospod predsednik republike,
cenjeni predstavniki verskih in civilnih oblasti,
dragi bratje in sestre!

Iz te ljubljene in trpinčene dežele se je pravkar dvignilo v nebesa veliko molitev. Različni glasovi so se združili in oblikovali en sam glas. Skupaj, kot sveto Božje ljudstvo, smo molili za to ranjeno ljudstvo. Za nas kristjane je molitev prva in najbolj pomembna stvar, ki smo jo poklicani opravljati, da bi mogli dobro delati in imeli moč za hojo. Moliti, delati in hoditi: razmislimo o teh treh glagolih.

Najprej moliti

Velika zavzetost krščanskih skupnosti za človeški napredek, za solidarnost in mir bi bila brez molitve prazna. Ne moremo namreč spodbujati miru, ne da bi prej klicali Jezusa kot »Kneza miru« (Iz 9,6). To, kar delamo za druge in delimo z drugimi, je najprej zastonjski dar, ki ga od Njega prejemo praznih rok: je milost, čista milost. Kristjani smo, ker nas Kristus zastonjsko ljubi.

Zjutraj sem se navdihoval pri Mojzesovem liku, zdaj pa bi ravno v zvezi z molitvijo rad priklical v spomin odločilni dogodek zanj in za njegovo ljudstvo, ki se je zgodil, ko ga je šele začel spremljati

na poti v svobodo. Ko so prispeli na obale Rdečega morja, se je njegovim očem in očem vseh Izraelcev pokazal dramatičen prizor. Pred njimi se je kazala nepremostljiva pregrada voda. Zadaj jih je dohitevala sovražna vojska z vozovi in konji. Ali to ne spominja na prve korake samostojnosti te države, ki so jo napadle tako vode smrti, kakršne so bile katastrofalne poplave, ki so jo prizadele, kakor tudi kruto vojno nasilje? V tisti obupni situaciji je Mojzes rekel ljudstvu: »Nikar se ne bojte! Vztrajajte in videli boste rešitev, ki vam jo danes nakloni Gospod.« (2 Mz 14,13) Vprašujem se: od kod Mojzesu taka gotovost, medtem ko se je njegovo ljudstvo še naprej prestrašeno pritoževalo? To gotovost je dobil iz poslušanja Gospoda (prim. vv. 2-4), ki mu je obljubil, da bo razodel svojo slavo. Združenost z njim, zaupanje vanj, ki ga je negoval v molitvi, je bila skrivnost, s katero je Mojzes lahko spremljal ljudstvo iz zatiranja v svobodo.

Enako je z nami: molitev daje moč, da gremo naprej, da premagamo strahove, da tudi v temi zazremo zveličanje, ki ga pripravlja Bog. Še več, molitev privlači Božje zveličanje nad ljudstvo. Molitev priprošnje, ki je bila značilna za Mojzesovo življenje (prim. 2 Mz 32,11-14), je tista, h kateri smo zavezani predvsem mi, pastirji svetega Božjega ljudstva. Da bi Gospod miru posredoval tam, kjer ga ljudem ne uspe zgraditi, je potrebna molitev: vztrajna, stalna molitev priprošnje. Bratje, sestre, podpirajmo se v tem. V naših različnih veroizpovedih se čutimo združeni med seboj kot ena družina; in čutimo, da smo dolžni moliti za vse. V naših župnijah, cerkvah, bogoslužnih in hvalnih zborih vztrajno in enodušno molimo (prim. Apd 1,14), da bi Južni Sudan tako kot Božje ljudstvo v Svetem pismu »dosegel obljubljeni deželo«, da bi mirno in pravično razpolagal z rodovitno in bogato zemljo, ki jo poseduje, in da bi bil napolnjen s tistim obljubljenim mirom, ki žal še ni nastopil.

Delati

Ravno zaradi miru smo potem poklicani k delovanju. Kajti Jezus želi, da »delamo za mir« (Mt 5,9), želi, da njegova Cerkev ni samo znamenje in orodje tesne povezanosti z Bogom, ampak tudi edinstvi vsega človeškega rodu (prim. *Lumen gentium*, 1). Kristus je namreč, kakor nas spominja apostol Pavel, »naš mir« ravno

v smislu ponovne vzpostavitve edinosti: On »je iz obeh napravil eno, s tem da je podrl steno pregrade, to je sovraštvo« (prim. Ef 2,14). Božji mir je ne samo premirje med spopadi, ampak bratsko občestvo, ki izhaja iz združevanja, ne iz asimiliranja; iz odpuščanja, ne iz dvigovanja nad drugim; iz sprave, ne iz vsiljevanja. Želja nebes po miru je tako velika, da je bil oznanjen že v trenutku Kristusovega rojstva: »Na zemlji mir ljudem, ki so mu po volji.« (Lk 2,14) In Jezusova tesnoba zaradi zavračanja miru, ki ga je prinašal, je bila tako velika, da je jokal nad mestom Jeruzalemom, rekoč: »O, da bi tudi ti na ta dan spoznalo, kaj ti prinaša mir!« (Lk 19,42)

Dragi bratje in sestre, neutrudno delajmo za ta mir, ki nas ga vabi graditi Jezusov in Očetov Duh. Za mir, ki vključuje različnost, ki pospešuje edinost v pluralnosti. To je mir Svetega Duha, ki usklajuje razlike, medtem ko duh, ki je sovražen Bogu in človeku, spodbuja razlike in razdvaja. V zvezi s tem Sveto pismo pravi: »Otroci Boga in otroci hudiča se očitno kažejo po temle: kdor ne ravna pravično, ni od Boga in prav tako ne tisti, ki ne ljubi svojega brata.« (1 Jn 3,10) Predragi, kdor se imenuje kristjan, se mora odločiti, na čigavi strani bo. Kdor hodi za Kristusom, se vedno odloči za mir. Kdor sproži vojno in nasilje, izda Gospoda in zanika njegov evangelij. Slog, ki ga nas uči Jezus, je jasen: ljubiti vse, kakor vse kot otroke ljubi skupni Oče, ki je v nebesih. Kristjanova ljubezen ni samo za bližnje, ampak za vsakogar, ker je v Jezusu vsak naš bližnji, brat in sestra, celo sovražnik (prim. Mt 5,38-48); tem bolj tisti, ki pripadajo istemu ljudstvu, čeprav drugi etnični skupnosti. »Ljubite se med seboj, kakor sem vas jaz ljubil« (Jn 15,12); to je Jezusova zapoved, ki nasprotuje vsakemu plemenskemu pogledu na vero. Naj »bodo vsi eno« (Jn 17,21). To je užaloščena Jezusova molitev k Očetu za nas, vernike.

Prizadevajmo si, bratje in sestre, za to bratsko edinost med nami kristjani, in pomagajmo si pri prehajanju sporočila miru v družbo, pri širjenju Jezusovega nenasilnega načina, saj v tistem, ki se izpoveduje za vernega, ni več prostora za kulturo, ki temelji na duhu maščevanja; da evangelij ne bo samo lepo versko govorjenje, ampak preroštvo, ki v zgodovini postaja resničnost. Delajmo za mir s tkanjem in krpanjem, nikoli z rezanjem in trganjem. Hodimo

za Jezusom in za njim delajmo skupne korake na poti miru (prim. Lk 1,79).

Hoditi

In tukaj je tretji glagol: po molitvi in delovanju – hoditi. Tukaj so se krščanske skupnosti skozi desetletja močno zavzemale za pospeševanje poti sprave. Rad bi se vam zahvalil za to svetlo pričevanje vere, ki se je rodila iz priznanja ne le v besedah, ampak v dejanjih, da pred vsemi zgodovinskimi delitvami obstaja nesprenmenljiva resničnost: kristjani smo, Kristusovi smo. Lepo je, da sredi tolikšne konfliktnosti krščanska pripadnost ni nikoli razkrajala prebivalstva, ampak je bila in še vedno je dejavnik edinosti. Ekumenska dediščina Južnega Sudana je dragocen zaklad, hvalnica Jezusovemu imenu, dejanje ljubezni do Cerkve, njegove neveste, univerzalni zgled za pot krščanske edinosti. To dediščino je treba ohranjati v istem duhu. Cerkvene delitve preteklih stoletij naj ne občutijo tisti, ki so evangelizirani, ampak naj sejanje evangelija pomaga širiti večjo edinost. Plemenskost in sektaštvo, ki spodbujata nasilje v državi, naj ne prizadeneta medverskih odnosov; nasprotno, pričevanje edinosti vernikov naj se izliva na ljudstvo.

V tem smislu bi rad predlagal dve ključni besedi za nadaljevanje poti: spomin in prizadevanje. Spomin: koraki, ki jih delate, stopajo po sledih vaših predhodnikov. Ne bojte se, da temu ne boste kos, raje se čutite spodbujani od tistih, ki so vam pripravili pot: vzemite stafeto v roke, da boste pospešili dosego cilja polnega in vidnega občestva. In potem prizadevanje: proti edinosti stopamo, kadar je ljubezen konkretna, ko skupaj pomagamo tistim, ki so na obrobju, ki so ranjeni in odvrženi. Vi to že delate na številnih področjih, zlasti mislim na tiste v zdravstvu, šolstvu, dobrotelnosti. Koliko nujne in nepogrešljive pomoči prinašate prebivalcem! Hvala za to. Nadaljujte tako. Nikoli tekmeči, ampak družinski člani; bratje in sestre, ki s sočutjem do trpečih, ki so Jezusovi ljubljenci, dajejo slavo Bogu in pričujejo za občestvo, ki ga On ljubi.

Predragi, moji bratje in jaz smo prišli kot romarji med vas, sveto Božje ljudstvo na poti. Čeprav smo fizično oddaljeni, vam bomo vedno blizu. Vsak dan začnimo z molitvijo drugi za druge in z

drugimi, s skupnim delovanjem kot priče in posredniki Jezusovega miru, s hojo po isti poti, z istimi konkretnimi koraki ljubezni in edinstva. V vsem se močno ljubimo resnično iz srca (prim. 1 Pt 1,22).

Prevod: Andreja Červek, Radio Vatikan

4.4 Na letalu skupna novinarska konferenca papeža, anglikanskega nadškofa in moderatorja Škotske cerkve

Papež Frančišek, canterburyjski nadškof Justin Welby in moderator generalne skupščine Škotske cerkve Iain Greenshields so se 5. februarja med povratnim letom iz Južnega Sudana pogovarjali z novinarji. Navedimo samo tisto, kar so omenjeni povedali glede apostolskega obiska.

Justin Welby o izkušnji Južnega Sudana leta 2014

Na začetku tiskovne konference je Justin Welby spregovoril o izkušnji, ki sta jo imela z ženo ob obisku anglikanske skupnosti v Južnem Sudanu leta 2014. Tamkajšnji nadškof ju je prosil, naj gresta v mesto Bor, kjer je že pet tednov potekala zelo huda državljanska vojna. V mestu je bilo takrat 5000 nepokopanih trupel, nekatera sta videla tudi sama na letališču. Obiskala sta katedralo, kjer so bili ubiti vsi duhovniki, mnoge ženske pa spolno zlorabljene in umorjene. Situacija je bila po Welbyjevih besedah grozljiva in na poti domov sta z ženo začutila globok klic, da bi videla, kaj lahko storita za ljudi v Južnem Sudanu. Odtlej sta se s papežem Frančiškom med srečanja vedno pogovarjala tudi o situaciji v tej državi in tako je prišlo do ideje o duhovnem odmiku v Vatikanu, ki je po predhodnih pripravah potekal leta 2019. Kot je dejal Welby, je bil čudež, da se je to zgodilo, tudi zato, ker je bil eden izmed dveh podpredsednikov v Kartumu v hišnem priporu, vendar mu je uspelo priti, ker mu je generalni sekretar ZN v zadnjem trenutku izdal vizum. Ob tem je canterburyjski nadškof spomnil na vrhunec omenjenega srečanja – na nepozabno gesto papeža Frančiška, ki je pokleknil in poljubil noge voditeljem, da bi jih prosil za mir, čeprav so ga skušali ustaviti. »To je bil izredno pomemben trenutek. Imeli smo težke razprave, vendar so se odločili obnoviti mirovni sporazum in mislim, da je bila pri tem papeževa gesta ključnega pomena, prelomnica. Vendar pa so zaradi covid-19 izgubili zagon. Ob začetku tokratnega obiska so ekipe še vedno delale, vendar so imele manj zaupanja kot leta 2019.

Toda ob koncu me spremlja globok občutek spodbude, ne toliko zato, ker bi prišlo do preboja, ampak ker je bilo čutiti, kot je rekel papež, da je srce govorilo srcu.«

Izkušnja Iaina Greenshieldsa

Iain Greenshields, moderator generalne skupščine škotske Cerkve pa je dejal, da je njegova izkušnja povsem drugačna, saj je bil v Južnem Sudanu prvič. Državo pa je obiskal njegov predhodnik, ki je prav tako videl mnoge težke situacije. Sprava je bila v središču srečanja, ki so ga imeli leta 2015. Kot prezbiterijanska cerkev so pomagali beguncem iz Južnega Sudana. Tudi Greenshields je poudaril pomen tokratnega obiska ter dodal, da so dejanja močnejša od besed.

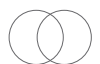
Odpraviti idejo, da je treba Afriko izkoriščati

V odgovoru na vprašanje novinarja iz DR Kongo je papež Frančišek poudaril, da je v tej deželi videl veliko željo po tem, da bi šli naprej, veliko kulture. Spomnil je tudi na srečanje, ki ga je imel pred nekaj meseci preko Zooma z zelo inteligentnimi afriškimi študenti. »To je eno izmed vaših bogastev, inteligentni mladi ljudje, ki jim je treba dati prostor, ne pa zapirati vrat. Imate veliko naravnih bogastev, ki privabljajo ljudi, da pridejo in izkoriščajo Kongo, oprostite za ta izraz. Obstaja ideja, da je treba Afriko izkoriščati. Nekateri pravijo – ne vem, če je res – da so države, ki so imele kolonije, dale samostojnost od tal navzgor, ne pa navzdol, zato prihajajo iskat rudnine. Vendar pa je treba odpraviti idejo, da je Afrika zato, da se izkorišča. Velika bolečina je tudi problem Vzhoda države. Srečal sem se z žrtvami te vojne, mnogi so bili ranjeni, amputirani; veliko bolečine – in vse samo zato, da bi vzeli bogastvo! To ne gre, ne gre. Kongo ima veliko možnosti.«

Tudi canterburyjski nadškof in moderator generalne skupščine Škotske cerkve sta se strinjala s papežem Frančiškom. Prvi je poudaril, da je treba »jasno povedati, da Kongo ni igrišče za velike sile, ki izkoriščajo naravne vire«, drugi pa je prepričan, da je treba v državah v razvoju priznati in spodbujati pravice žensk, zlasti mladih.

Nasilje, trgovina z orožjem, uničevanje družbe

Naslednje vprašanje je bilo povezano z nasiljem. Enega izmed novinarjev je zanimalo, kako bi lahko trije verski voditelji skupaj spodbujali nov model posredovanja, glede na to, da vedno več afriških držav za zagotavljanje

svoje varnosti ne izbira misij OZN, ampak druge partnerje, ki morda ne spoštujejo mednarodnih zakonov, kot so nekatera zasebna ruska podjetja ali druge organizacije. Sveti oče je odgovoril, da je vprašanje nasilja vsakodnevna tema, kakor je bilo mogoče videti v Južnem Sudanu. Ob tem je ponovno spomnil na trgovino z orožjem ter na to, da je slišal, da bi lahko odpravili lakoto na svetu, če eno leto ne bi prodajali orožja. »V ozadju so namreč ekonomski interesi za izkoriščanje zemlje, rudnin in bogastva. Res je, da tribalizem v Afriki ne pomaga ter da nekateri s prodajo orožja izzovejo spopad med plemeni in nato to izkoriščajo. To je diabolčno, nobena druga beseda mi ne pride na misel. To je uničevanje: uničevanje stvarstva, uničevanje človeka, uničevanje družbe. Ne vem, če se to dogaja tudi v Južnem Sudanu, vendar se to dogaja v nekaterih državah: dečke novačijo, da postanejo del milice in se borijo proti drugim dečkom. Če povzamem, mislim, da je največja težava v tem, da se nekateri želijo polastiti bogastva te države – koltana, litija itd. – in to tudi z vojno, za katero prodajajo orožje, pri tem pa prav tako izkoriščajo otroke.«

Prevod: s. Leonida Zamuda SL, Radio Vatikan

Sklep

Papež Frančišek, romar miru, je v Demokratično republiko Kongo sam in v Republiko Južni Sudan s svojima »bratoma« canterburyjskim anglikanskim nadškofom Justinom Welbyjem in moderatorjem Škotske cerkve Iainom Greenshieldsom želel prinesiti spravo, mir in novo upanje. Ob vračanju iz Afrike so na letalu na novinarski konferenci spregovorili vsi trije: papež, anglikanski nadškof in moderator Škotske cerkve, kar je bilo prvič v zgodovini.

V obeh državah prihodnost je in mora biti drugačna od sedanjosti. Iz papeževih govorov sledi, da je poleg analiz današnje družbe papež s preroškimi govori nakazal izjemno možnost razvoja ter svetlejšo in pravičnejšo prihodnost obeh držav, če bo večinsko prebivalstvo, ki je krščansko, živelo iz evangelija. Želel jih je spodbuditi, da bi bilo veliko naravno bogastvo v blagoslov vsem državljanom, saj državno bogastvo pripada vsem prebivalcem. Papež je predvsem zaklical vsem tistim, ki Afriko izkoriščajo, da je treba prenehati z idejo o izkoriščanju celine, saj mora Afrika postati protagonistka svoje usode. Upamo lahko, da bosta obe državi tudi zaradi »romarja miru« in njegovih bratov naredili nove in pogumne korake v luči preroških nagovorov papeža Frančiška.

